

บทที่ 5

ปัญหา ศักยภาพในการพัฒนาอำเภอปากพนัง

จากการศึกษาโครงสร้าง ลักษณะของปัญหาในบทที่ 4 พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเริ่มตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ที่ต้องการพื้นที่เพื่อการทำนาทุ่ง ได้แก่ การสูญเสียพื้นที่ป่าชายเลน การสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม การขัดแย้งการใช้ที่ดิน การรुकล้ำพื้นที่สาธารณะ จนก่อให้เกิดพื้นที่ทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ จากนั้นนำมาซึ่งปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่นการพังทลายของดิน ที่อยู่อาศัยและแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำถูกทำลาย คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค เป็นต้น แต่จากลักษณะปัญหาที่พบมีทั้งปัญหาในด้านบวกและด้านลบ เช่น การทำนาทุ่ง ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ในที่นี่จะพิจารณาลักษณะของผลกระทบที่จะมีแนวโน้มเกิดปัญหาต่อไปในอนาคต

การวิเคราะห์ปัญหา

ในการวิเคราะห์ปัญหาได้พิจารณาดังนี้

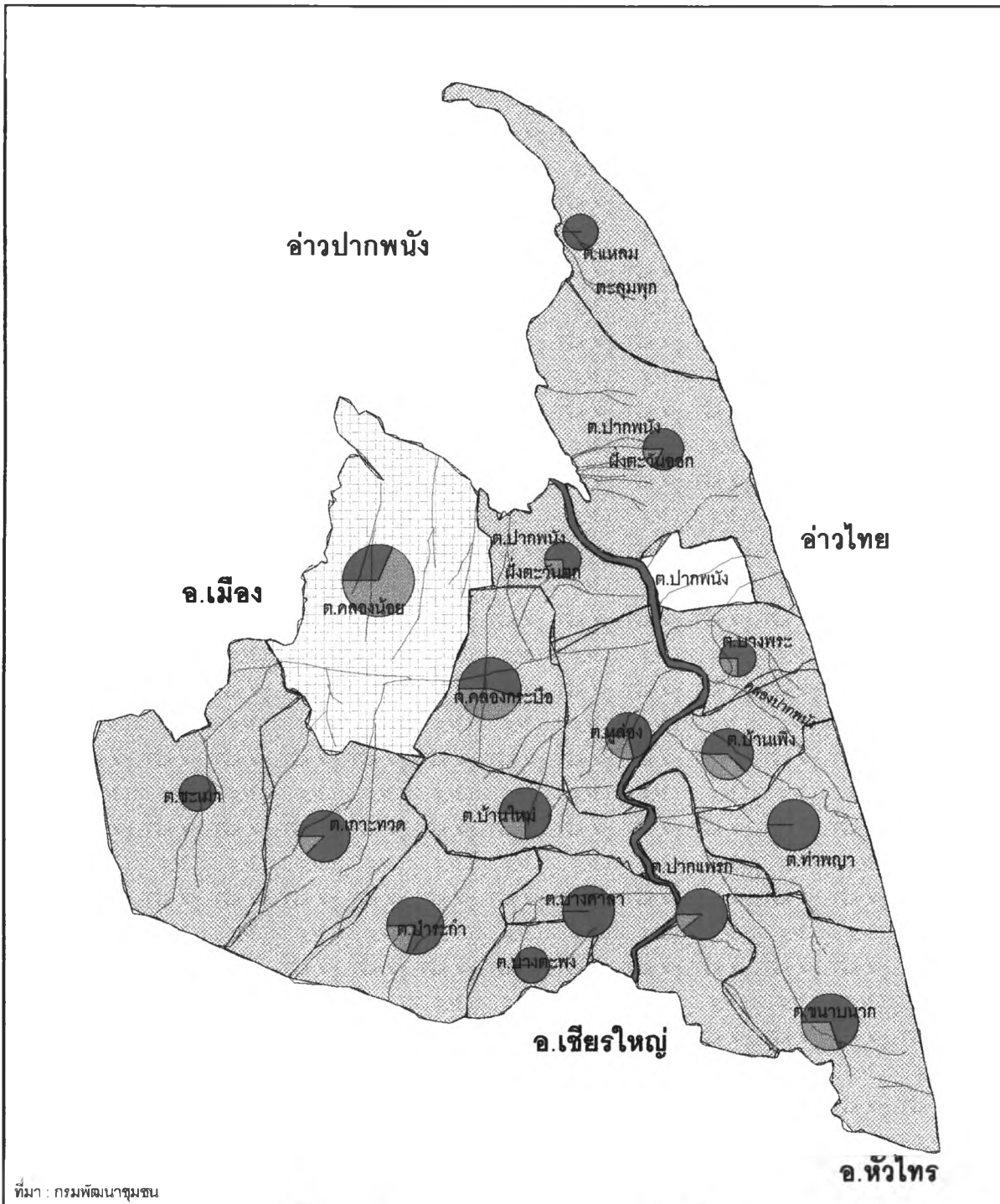
1. การวิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่อำเภอปากพนัง โดยการพิจารณาถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากท้องถิ่น คือ ข้อมูล กชช. 2ค. (พ.ศ.2537) ของกรมพัฒนาชุมชนโดยสรุปปัญหาในระดับตำบลซึ่งจะเทียบจากสัดส่วนของหมู่บ้าน ถ้าหากตำบลใดมีสัดส่วนของหมู่บ้านมีปัญหามากที่สุด จัดให้เป็นตำบลนั้น มีปัญหารุนแรงมาก ตำบลใดมีสัดส่วนของหมู่บ้านที่มีปัญหาเท่ากันให้มีปัญหาในระดับปานกลาง ตำบลใดมีสัดส่วนของหมู่บ้านที่มีปัญหาน้อยให้เป็นตำบลที่มีปัญหาน้อย ตามลำดับ โดยแบ่งเป็นสาขาได้ดังนี้

1.1 ปัญหาด้านกายภาพ

ปัญหาด้านกายภาพประกอบด้วย ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าชายเลน ซึ่งแต่ละปัญหามีระดับความรุนแรงที่แตกต่างกันไป มีรายละเอียด ตารางที่ 5.1 และแผนที่ 5.1 - 5.3 เมื่อพิจารณาในระดับความรุนแรงจะพบว่า มีปัญหารุนแรงมากถึง 23 ตำบล ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ เนื่องจากขาดแคลนน้ำในการเกษตรและอุปโภคบริโภค จะอยู่ในพื้นที่ตอนบน ปัญหารุนแรงปานกลาง 15 ตำบล และปัญหารุนแรงน้อย ไม่มีตำบลใดได้รับปัญหารุนแรงน้อย โดยปัญหาทรัพยากรน้ำจะมีปัญหารุนแรงมากที่สุด มีจำนวน 16 ตำบล รองลงมาได้แก่ ปัญหาทรัพยากร

ตารางที่ 5.1 การจัดกลุ่มความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่อำเภอปากหนัง

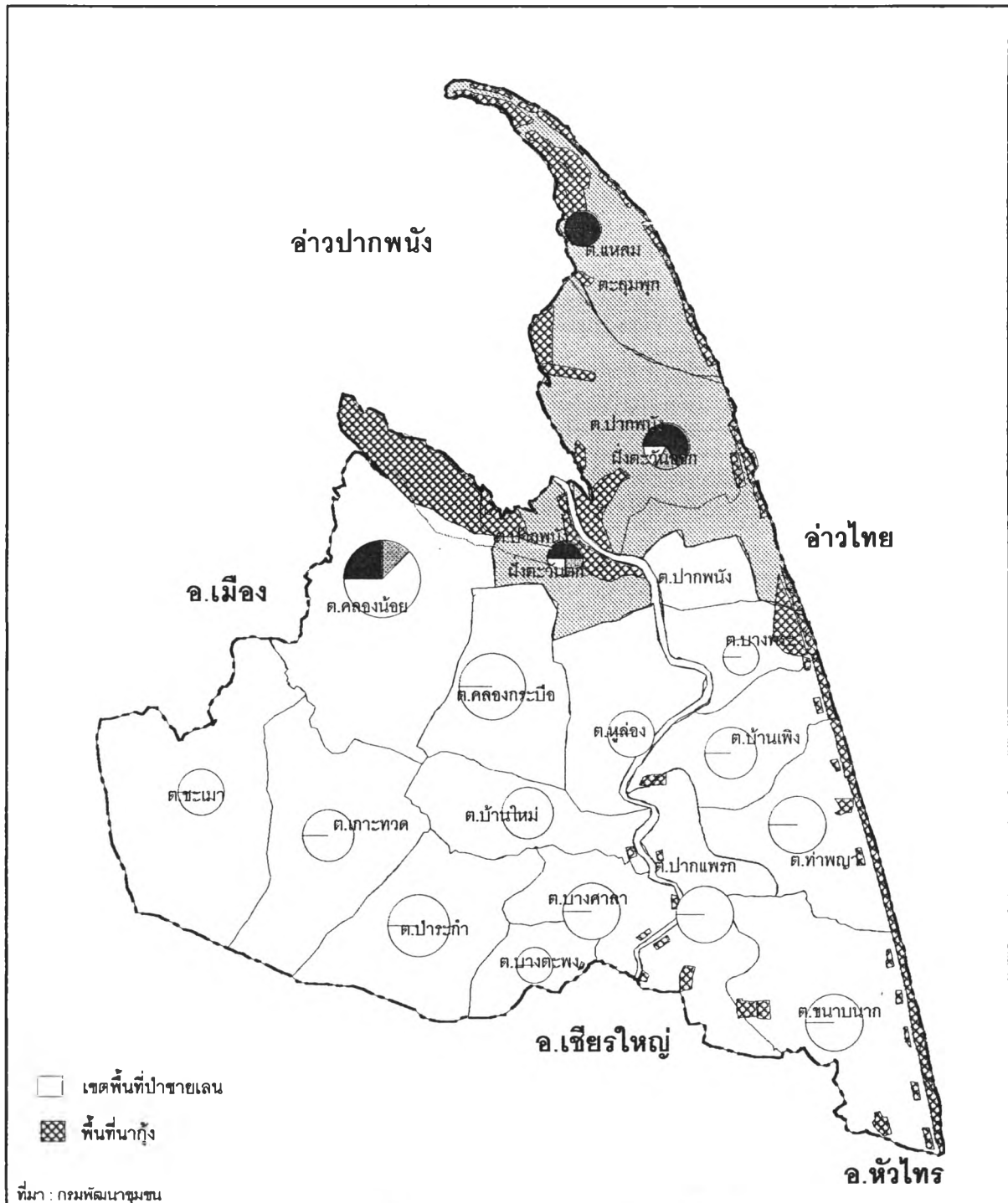
ลักษณะของปัญหา	ความรุนแรงของปัญหา (ตำบล)					เหตุผล	พื้นที่ที่เกิดปัญหา
	รุนแรง มาก	รุนแรง ปานกลาง	รุนแรง น้อย	ไม่มีปัญหา รุนแรง	ไม่มีข้อมูล		
ด้านกายภาพ 1.ทรัพยากรดิน	4	13	-	1	-	จากแผนที่ 5.1 จะเห็นได้ว่าพื้นที่ส่วนใหญ่จะมีปัญหา รุนแรงปานกลาง เนื่องจากบริเวณนี้จะเป็นพื้นที่ที่ เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว แต่เนื่องจากดินขาด ความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตลดลง นอกจากนี้เกิดจากการพังทลายของดินจากการสร้างคัน นาทุ่งแนวชายฝั่งทะเล สำหรับพื้นที่ที่มีปัญหารุนแรง มาก จะอยู่ในเขตพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม สำหรับการปลูกข้าว และพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ เนื่องจากพื้นที่มีน้ำท่วมอยู่เสมอ และมีปัญหาเกี่ยวกับดินเปรี้ยว	<u>ปัญหารุนแรงมาก</u> ต.ปากหนังฝั่งตะวันออก ต.คลองกระบือ ต.บ้านใหม่ ต.บางตะพง <u>ปัญหารุนแรงปานกลาง</u> ต.บางพระ ต.บ้านเพิง ต.ท่าพญา ต.ปากแพรก ต.ชนาบนาก ต.บางศาลา ต.หูล่อง ต.ปากหนังฝั่งตะวันตก ต.คลองน้อย ต.เกาะทวด ต.ชะเมา ต.ป่าระกำ <u>ไม่มีปัญหารุนแรง</u> ต.ปากนัง <u>ไม่มีข้อมูล</u> ต.แหลมตะดุมทุก
2.ขาดแคลนน้ำเพื่อ การเกษตรและการ อุปโภค บริโภค	16	1	-	1	-	ปัญหานี้เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการขาดแคลนน้ำจืดในการ อุปโภคบริโภค และการเกษตร จากแผนที่ 5.2 จะเห็นว่าเกือบ ทุกตำบลที่มีปัญหารุนแรงมาก (ยกเว้น ต.คลองน้อย) ทั้งนี้ เพราะไม่สามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ เนื่องจาก บริเวณดังกล่าวมีคุณภาพต่ำจากการทำนาทุ่ง และแหล่งน้ำที่ มีอยู่ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งได้อย่างเพียงพอ ประกอบกับการเกิดน้ำเค็มรุกเข้ามาพื้นที่ตอนในด้วย	<u>ปัญหารุนแรงมาก</u> ต.แหลมตะดุมทุก ต.ป่าระกำ ต.ปากหนังฝั่งตะวันออก ต.คลองกระบือ ต.บ้านใหม่ ต.บางตะพง ต.บางพระ ต.บ้านเพิง ต.ท่าพญา ต.หูล่อง ต.ชนาบนาก ต.บางศาลา ต.หูล่อง ต.ปากหนังฝั่งตะวันตก ต.ปากแพรก ต.เกาะทวด ต.ชะเมา <u>ปัญหารุนแรงปานกลาง</u> ต.คลองน้อย <u>ไม่มีปัญหารุนแรง</u> ต.ปากนัง

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

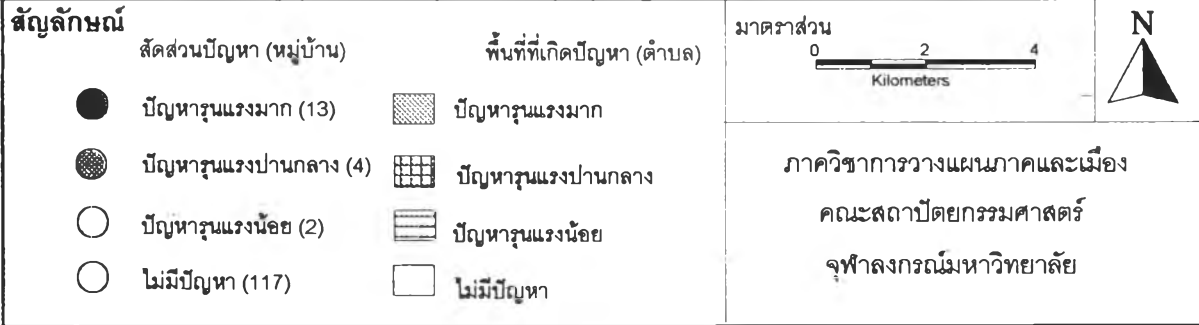
แผนที่ 5.2 ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค

สัญลักษณ์ สัดส่วนปัญหา (หมู่บ้าน)		พื้นที่ที่เกิดปัญหา (ตำบล)		มาตรฐาน 0 2 4 Kilometers	
● ปัญหารุนแรงมาก (106) ● ปัญหารุนแรงปานกลาง (30) ○ ปัญหารุนแรงน้อย (0) ○ ไม่มีข้อมูล (0)	■ ปัญหารุนแรงมาก ■ ปัญหารุนแรงปานกลาง ■ ปัญหารุนแรงน้อย ■ ไม่มีข้อมูล				
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					

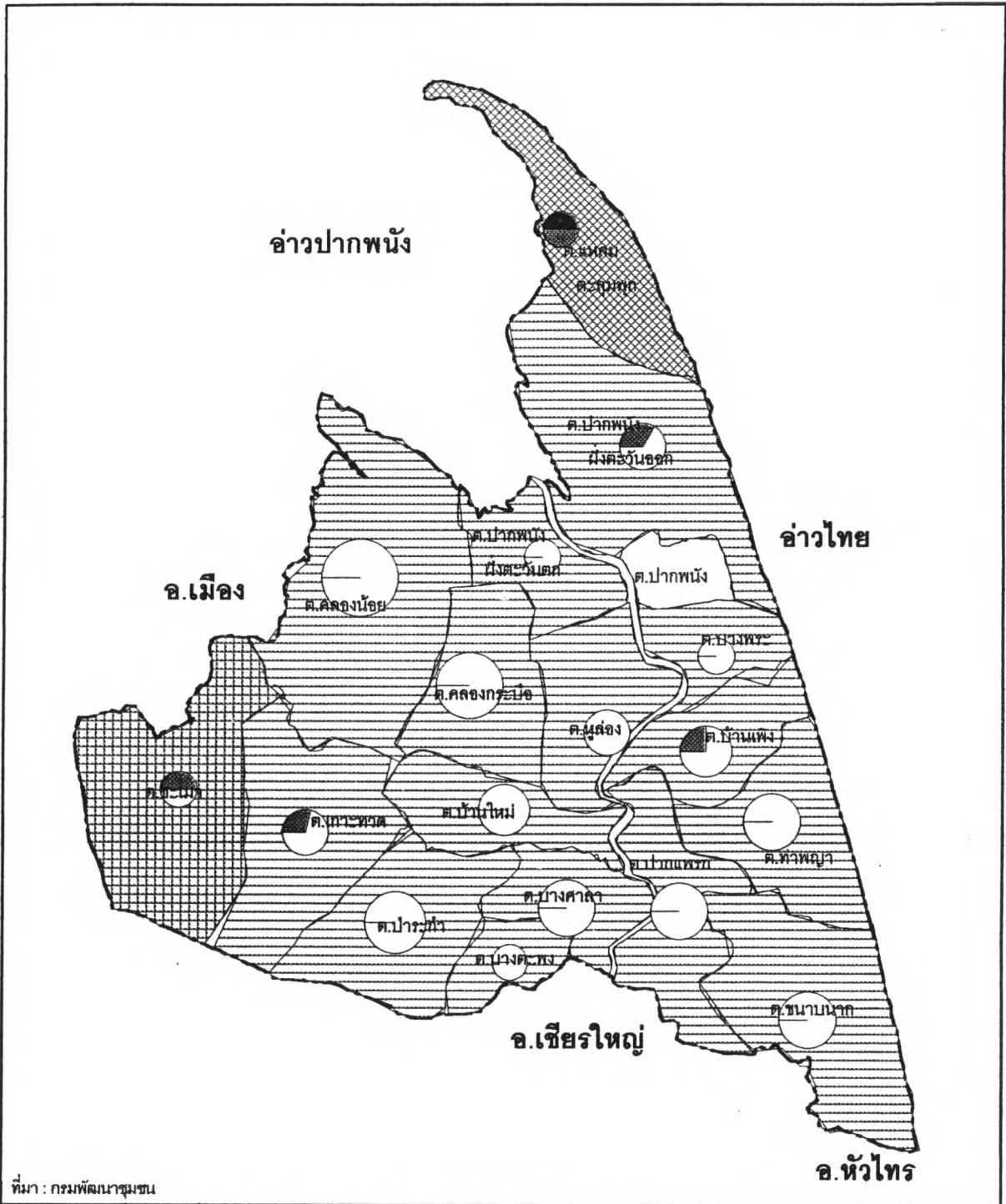
แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนที่ 5.3 ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรป่าชายเลน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความรุนแรงของปัญหา (ตำบล)					เหตุผล	พื้นที่ที่เกิดปัญหา
	รุนแรง มาก	รุนแรง ปานกลาง	รุนแรง น้อย	ไม่มีปัญหา รุนแรง	ไม่มีข้อมูล		
ด้านกายภาพ 3.ทรัพยากรป่าชายเลน	3	1	-	14	-	จากแผนที่ 5.3 จะเห็นได้ว่าพื้นที่ป่าชายเลนได้ถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะความต้องการใช้พื้นที่เพื่อการทำนาถุ้ง ทำให้พื้นที่ป่าชายเลนลดลงถึง 47,329 ไร่(ในช่วงปีพ.ศ.2517 - 2537) ซึ่งนับได้ว่าเป็นการทำลายความสมดุลของระบบนิเวศน์ชายฝั่งทะเล ปัจจุบันมีพื้นที่ป่าชายเลน 43,671 ไร่	<u>ปัญหารุนแรงมาก</u> ต.ปากพ่องฝั่งตะวันออก ต.ต.ปากพ่องฝั่งตะวันตก ต.แหลมตะลุมพุก <u>ปัญหารุนแรงน้อย</u> ต.คลองน้อย นอกนั้นไม่มีปัญหา
ด้านสังคมและโครงสร้าง พื้นฐาน 4.การมีไฟฟ้าใช้	1	1	15	1	-	จากแผนที่ 5.4 การกระจายการบริการไฟฟ้ายังไม่ทั่วถึง เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวก และสภาพภูมิประเทศที่เป็นป่าชายเลน	<u>ปัญหารุนแรงมาก</u> ต.แหลมตะลุมพุก ต.ชะเมา นอกจากนั้นปัญหารุนแรงน้อย(ยกเว้นต.ปากพ่องไม่มีปัญหา)
5.การคมนาคมขนส่ง	3	11	3	1	-	จากแผนที่ 5.5 - ประชาชนในพื้นที่ชนบทมีการตั้งถิ่นฐานบริเวณชายฝั่งทะเล และบริเวณตอนบนของอำเภอ ซึ่งยังไม่ได้รับความสะดวกในการคมนาคมขนส่ง โดยเฉพาะในฤดูฝนตกชุก ทำให้ถนนได้รับความเสียหายใช้การไม่ได้ เนื่องจากสวนใหญ่ยังเป็นถนนลูกรัง	<u>ปัญหารุนแรงมาก</u> ต.แหลมตะลุมพุก ต.บ้านใหม่ ต.บางตะพวง <u>ปัญหารุนแรงปานกลาง</u> ต.ปากแพรก ต.เกาะทวด ต.ชะเมา ต.ปากพ่องฝั่งตะวันออก ต.คลองกระบือ ต.บ้านใหม่ ต.ขนานนาก ต.บางศาลา ต.ปากพ่องฝั่งตะวันตก ต.บ้านเพิง ต.ท่าพญา ต.ป่าระกำ <u>ปัญหารุนแรงน้อย</u> ต.คลองน้อย ต.บางพระ ต.บุล่ง ไม่มีปัญหารุนแรง ต.ปากพ่อง

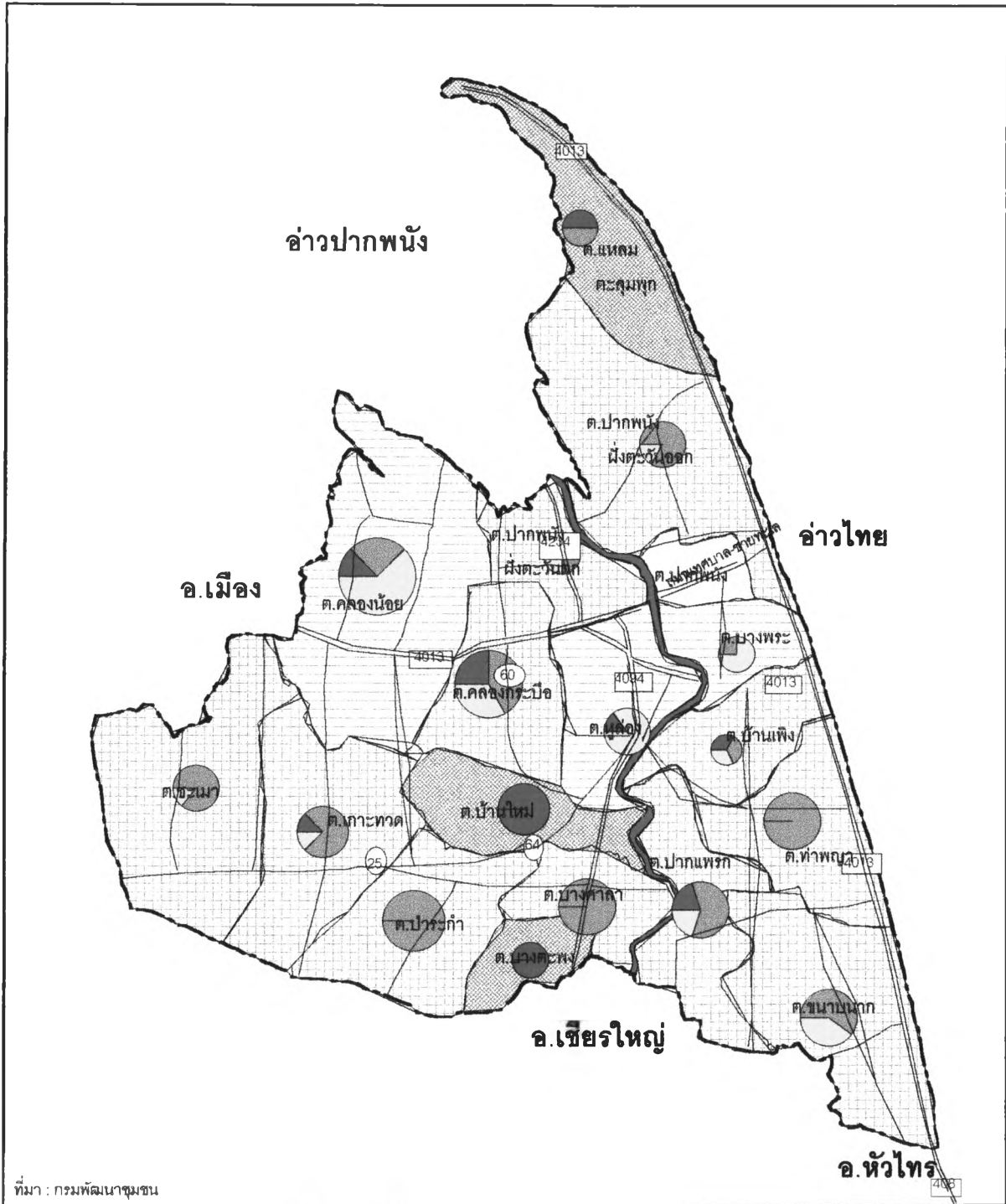

ที่มา : กรมพัฒนาชุมชน

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนที่ 5.4 ปัญหาการมีไฟฟ้าใช้

สัญลักษณ์ สัดส่วนปัญหา (หมู่บ้าน)		พื้นที่ที่เกิดปัญหา (ตำบล)	มาตรการส่วน 0 2 4 Kilometers	N ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
● ปัญหารุนแรงมาก (2) ● ปัญหารุนแรงปานกลาง (9) ○ ปัญหารุนแรงน้อย (125) ○ ไม่มีข้อมูล (0)	■■■ ปัญหารุนแรงมาก ■■■ ปัญหารุนแรงปานกลาง ■■■ ปัญหารุนแรงน้อย □ ไม่มีปัญหา			

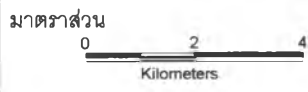
ที่มา : กรมพัฒนาชุมชน

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนที่ 5.5 ปัญหาการคมนาคม

สัญลักษณ์

●	ปัญหารุนแรงมาก (26)	■	พื้นที่ที่เกิดปัญหา (ตำบล)
●	ปัญหารุนแรงปานกลาง (76)	■	ปัญหารุนแรงมาก
○	ปัญหารุนแรงน้อย (34)	■	ปัญหารุนแรงปานกลาง
○	ไม่มีข้อมูล (0)	■	ปัญหารุนแรงน้อย
		■	ไม่มีข้อมูล

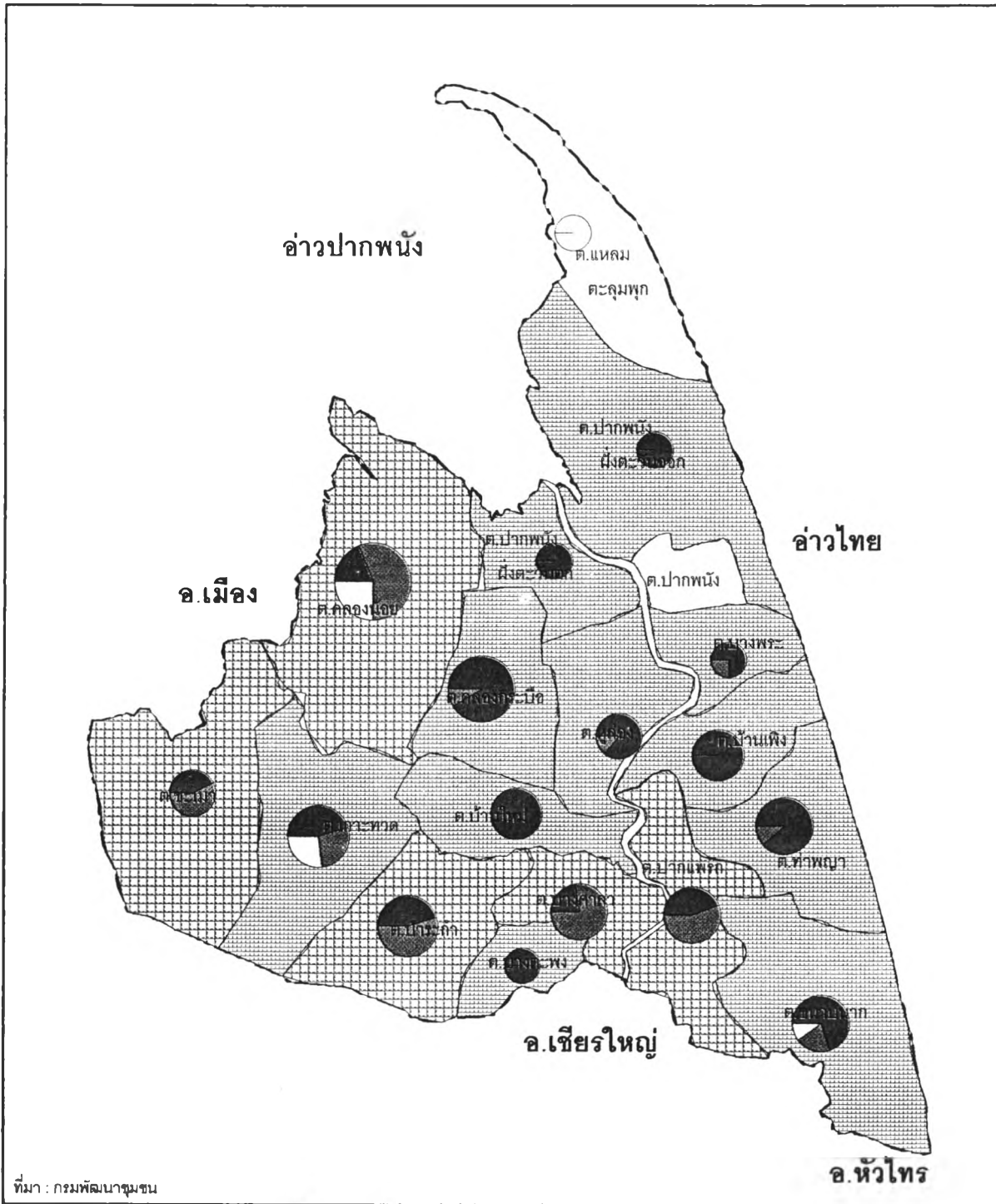

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	ความรุนแรงของปัญหา (ตำบล)					เหตุผล	พื้นที่ที่เกิดปัญหา
	รุนแรง มาก	รุนแรง ปานกลาง	รุนแรง น้อย	ไม่มีปัญหา รุนแรง	ไม่มีข้อมูล		
ด้านเศรษฐกิจและสังคม 6. ผลผลิตทางการเกษตรลดลง	11	5	-	1	1	จากตารางที่ 5.6 ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรลดลงเนื่องจากดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ เกี่ยวกับการเพาะปลูกที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และยังไม่มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต จากแผนที่จะมีปัญหารุนแรงมาก และรุนแรงปานกลาง	<u>ปัญหารุนแรงมาก</u> ต.ปากหนังฝั่งตะวันออก ต.ปากหนังฝั่งตะวันตก ต.บางพระ ต.คลองกระบือ ต.หูล่อง ต.บ้านเพิง ต.ท่าพญา ต.ขนานนาก ต.บางตะพง ต.เกาะหวด ต.บ้านใหม่ <u>ปัญหารุนแรงปานกลาง</u> ต.คลองน้อย ต.ชะเมา ต.ปากแพรก ต.บาศาลา
7. เอกสารสิทธิ์	1	16	-	1	-	จากแผนที่ 5.7 ปัญหานี้ที่พบเกิดปัญหารุนแรงจะอยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ คือ ต.แหลมตะลุมพุก เนื่องจากเป็นข้อจำกัดทางกฎหมาย และเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ให้มีความสมดุลทางด้านสภาพแวดล้อม	<u>ปัญหารุนแรงมาก</u> ต.แหลมตะลุมพุก นอกจากนั้นปัญหารุนแรงน้อย(ยกเว้นต.ปากหนังไม่มีปัญหา)
8. สิทธิในที่ดิน	9	4	4	1	-	จากแผนที่ 5.8 เนื่องจากพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีอยู่ได้รับความเสียหาย ทั้งที่พื้นที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงทำให้เกษตรกรไม่มีพื้นที่ทำกิน ทำให้มีการบุกรุกพื้นที่สาธารณะ และพื้นที่ป่าชายเลน	<u>ปัญหารุนแรงปานกลาง</u> ต.ปากแพรก ต.เกาะหวด ต.บางตะพง ต.คลองกระบือ ต.บ้านใหม่ ต.บางศาลา ต.บ้านเพิง ต.ท่าพญา ต.ป่าระกำ <u>ปัญหารุนแรงปานกลาง</u> ต.คลองน้อย ต.หูล่อง ต.ปากหนังฝั่งตะวันออก ต.ชะเมา <u>ปัญหารุนแรงน้อย</u> ต.แหลมตะลุมพุก ต.ปากหนังฝั่งตะวันตก ต.บางพระ ต.ขนานนาก

ที่มา : ข้อมูลกชช.2ค. จากกรมพัฒนาชุมชน และจากการสำรวจ

ที่มา : กรมพัฒนาชุมชน

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนที่ 5.6 ปัญหาผลผลิตทางการเกษตร

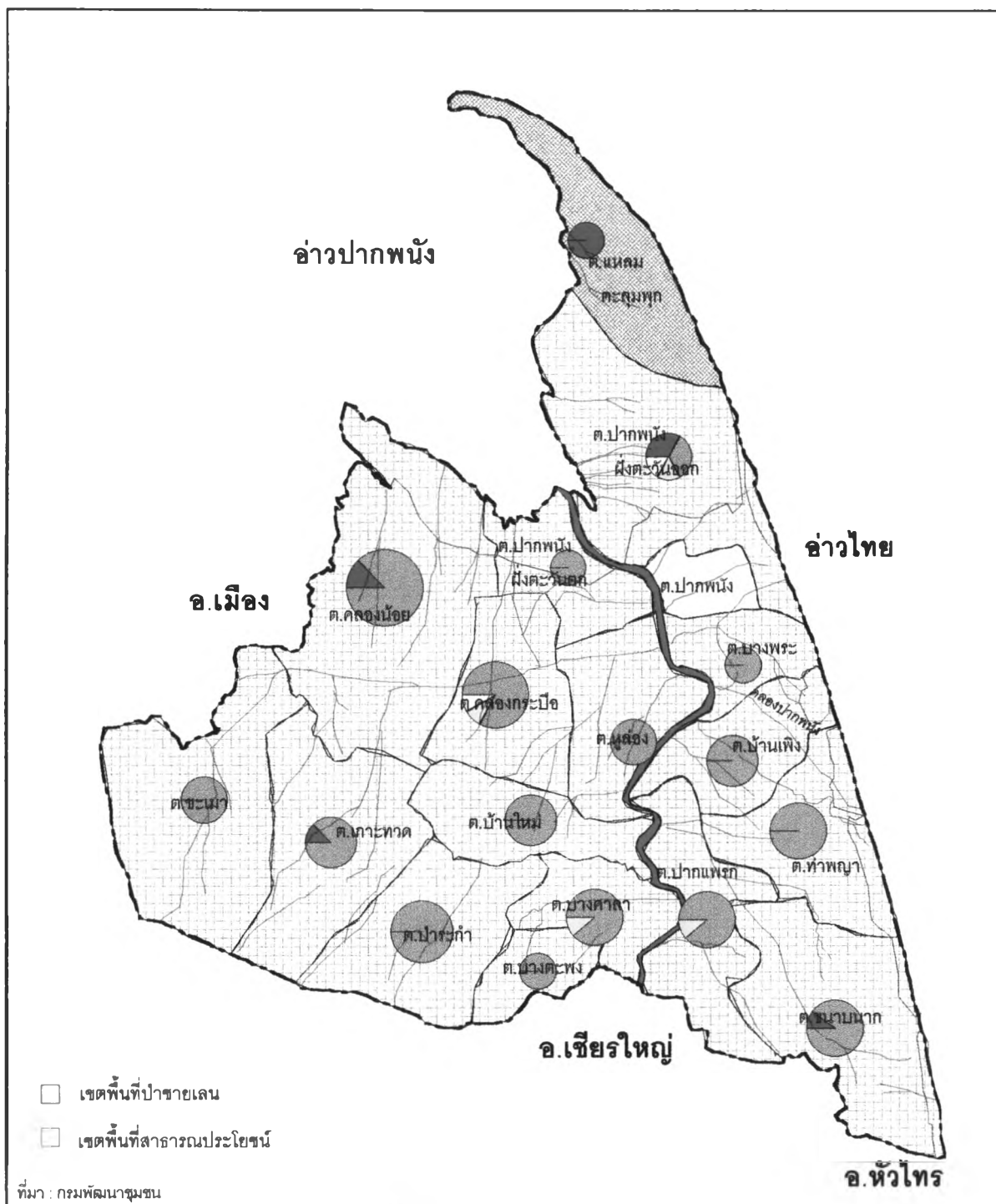
สัญลักษณ์

● ปัญหารุนแรงมาก (84) ● ปัญหารุนแรงปานกลาง (40) ○ ปัญหารุนแรงน้อย (8) ○ ไม่มีข้อมูล (4)	■ พื้นที่ที่เกิดปัญหา (รายตำบล) ■ ปัญหารุนแรงมาก ■ ปัญหารุนแรงปานกลาง ■ ปัญหารุนแรงน้อย □ ไม่มีปัญหา

มาตราส่วน

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

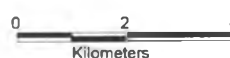
แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนที่ 5.7 ปัญหาเอกสารสิทธิ์

สัญลักษณ์

● ปัญหารุนแรงมาก (8) ● ปัญหารุนแรงปานกลาง (122) ○ ปัญหารุนแรงน้อย (2) ○ ไม่มีข้อมูล (4)	■ พื้นที่ที่เกิดปัญหา (ตำบล) ปัญหารุนแรงมาก □ ปัญหารุนแรงปานกลาง □ ปัญหารุนแรงน้อย □ ไม่มีปัญหา

มาตราส่วน

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดิน มี 4 ตำบล และปัญหาทรัพยากรป่าชายเลน 3 ตำบล สำหรับปัญหาป่าชายเลนพื้นที่อื่นไม่มีปัญหา เนื่องจากไม่มีพื้นที่ป่าชายเลนปรากฏอยู่

1.2 ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน

ปัญหาในด้านนี้ได้แก่ ปัญหาการคมนาคมที่ไม่สะดวก และปัญหาการมีไฟฟ้าใช้ สำหรับปัญหาในด้านนี้ มีปัญหาในระดับรุนแรงมาก 4 ตำบล ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ตอนบนของอำเภอ เช่นเดียวกัน ปัญหารุนแรงปานกลาง 12 ตำบล ปัญหารุนแรงน้อย 18 ตำบล ไม่มีปัญหา 3 ตำบล โดยปัญหารุนแรงมากจากปัญหาการคมนาคมไม่สะดวก 3 ตำบล ปัญหาการมีไฟฟ้าใช้ 1 ตำบล (รายละเอียดตารางที่ 5.1)

1.3 ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม

สำหรับปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมได้แก่ ปัญหาผลผลิตทางการเกษตร ปัญหาเอกสารสิทธิ์ และปัญหาสิทธิในที่ดินทำกิน มีปัญหารุนแรงมาก 21 ตำบล ปัญหารุนแรงปานกลาง 25 ตำบล และปัญหารุนแรงน้อย 4 ตำบล ไม่มีปัญหา 4 ตำบล ดังตารางที่ 5.1

สรุปได้ว่า ปัญหาในกลุ่มกายภาพมีจำนวนตำบลที่ประสบปัญหามากที่สุด โดยเฉพาะด้านทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรป่าชายเลน ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ ปัญหาในพื้นที่อำเภอปากพนัง (ตามปัญหาผลกระทบในบทที่ 4) โดยแบ่งกลุ่มปัญหาเป็นด้านกายภาพ ด้านนิเวศวิทยา ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต สำหรับการวิเคราะห์ถึงรายละเอียดของปัญหาในแต่ละด้าน โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสังเกตและข้อมูล กชช. 2ค. ของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มาพิจารณารวมกัน พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่รวมทั้งสิ้น 20 ปัญหา โดยทำการคัดเลือกเฉพาะปัญหาที่สำคัญ ๆ และสอดคล้องกับการวิเคราะห์ปัญหาโดยรวมจากการศึกษาข้อมูล กายภาพ เศรษฐกิจ สังคม จากนั้นจะทำการประเมินระดับความรุนแรงของปัญหาแต่ละปัญหา โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ไม่มีปัญหา มีปัญหารุนแรงน้อย มีปัญหารุนแรงปานกลาง มีปัญหารุนแรงมาก ดังตารางที่ 5.2

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของปัญหาไว้ตามกลุ่มพื้นที่ที่มีลักษณะตามสภาพภูมิประเทศ และทรัพยากรธรรมชาติ (ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4) มีทั้งหมด 6 กลุ่ม ได้แก่

ตารางที่ 5.2 ระดับความรุนแรงของปัญหา ในอำเภอปากพะนึ่ง

สาขาหลัก	สาขาย่อย	ลักษณะของปัญหา	ระดับความรุนแรง					
			กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5	กลุ่ม 6
กายภาพ	ทรัพยากรดิน	1. ดินเค็มดินเป็นกรด	■	■	■	□	▣	▣
		2. ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	■	■	■	□	▣	▣
		3. การกัดเซาะพังทลายของดิน	■	■	□	□	□	□
	ทรัพยากรน้ำ	4. ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร	■	■	■	□	■	■
		5. น้ำเค็มรุกกล้าพื้นที่ตอนใน	■	■	■	▣	▣	□
		6. น้ำในแม่น้ำ คลองต่าง ๆ และบริเวณชายฝั่งมีคุณภาพเสื่อมโทรมลง	■	■	▣	▣	▣	▣
		7. น้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ	■	■	▣	▣	□	▣
นิเวศวิทยา		8. สูญเสียพื้นที่ป่าชายเลน	■	□	□	□	□	□
		9. ทิ้งขยะและแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำถูกทำลาย	■	■	□	□	□	□
คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์	การใช้ที่ดิน	10. การสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม	■	■	■	□	▣	▣
		11. ความขัดแย้งการใช้ที่ดิน	■	■	■	□	■	▣
		12. การรุกรานพื้นที่สาธารณะ	■	■	▣	▣	▣	□
		13. พื้นที่ทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์	■	▣	▣	□	▣	▣
	โครงสร้างพื้นฐาน	14. ความไม่สะดวกในการคมนาคม	■	▣	▣	□	▣	▣
		15. ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค	■	■	■	▣	■	▣
	16. ขาดแคลนไฟฟ้า	■	■	▣	□	▣	▣	
คุณค่าต่อคุณภาพชีวิต	เศรษฐกิจและสังคม	17. ผลผลิตทางการเกษตรลดลง	■	■	■	□	▣	▣
		18. เอกสารสิทธิ์	■	■	▣	□	▣	▣
		19. สิทธิในที่ดินทำกิน	▣	▣	▣	□	■	▣
	การท่องเที่ยว	20. ขาดการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว	▣	▣	▣	▣	□	▣

หมายเหตุ : □ ไม่มีปัญหา ▣ ปัญหารุนแรงน้อย ▣ ปัญหารุนแรงปานกลาง ■ ปัญหารุนแรงมาก

ที่มา : จากการวิเคราะห์และข้อมูล กชช.2ค. จากกรมพัฒนาชุมชน

- กลุ่มที่ 1 พื้นที่ปากอ่าวปากพนัง
- กลุ่มที่ 2 พื้นที่ชายฝั่งทะเล
- กลุ่มที่ 3 พื้นที่ปากแม่น้ำปากพนัง
- กลุ่มที่ 4 พื้นที่ชุมชนเมือง
- กลุ่มที่ 5 พื้นที่ราบสองฝั่งริมแม่น้ำปากพนัง
- กลุ่มที่ 6 พื้นที่ตอนใน

1. ปัญหาทางด้านกายภาพ

ปัญหาทางด้านกายภาพของพื้นที่ศึกษา ประกอบไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ดังมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านทรัพยากรดิน

1.1.1 ปัญหาดินเค็มดินเป็นกรด เป็นปัญหาที่มักเกิดขึ้นตามพื้นที่ชายฝั่งทะเล และจากพื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมมาก่อน ทำให้พื้นที่บริเวณนี้มักมีปัญหาอยู่เสมอ เมื่อพิจารณารายพื้นที่ พบว่า พื้นที่กลุ่มที่ 1, 2 และ 3 มีปัญหาดินเค็มดินเป็นกรดในระดับที่รุนแรงมาก เนื่องจากพื้นที่ทั้ง 3 กลุ่มนี้มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล มักมีพื้นที่น้ำท่วมแช่ขังเป็นเวลานาน ประกอบกับมีการทำนาทุ่งกัน อย่างกว้างขวาง น้ำเค็มที่ใช้ในการเลี้ยงกุ้งทำให้ซึมผ่านดินทำให้พื้นที่บริเวณใกล้เคียง มีลักษณะเค็ม และมีความเป็นกรดสูง ส่วนพื้นที่กลุ่ม 4 ไม่มีปัญหานี้เนื่องจากเป็นพื้นที่เขตชุมชนเมือง สำหรับพื้นที่กลุ่ม 5 และ 6 เป็นพื้นที่ที่มีปัญหารุนแรงปานกลาง เนื่องจากพื้นที่ตอนใน จะมีปัญหาบ้างก็พื้นที่กลุ่ม 5 ซึ่งเกิดจากการใช้น้ำเค็มในการทำนาทุ่ง

1.1.2 ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปัญหาเกิดจากการใช้ที่ดินเพาะปลูกพืช เพียงอย่างเดียวเป็นเวลายาวนานเกินไป โดยปราศจากการบำรุงดิน เมื่อพิจารณาเป็นรายพื้นที่พบว่า พื้นที่กลุ่ม 1, 2 และ 3 มีปัญหารุนแรงมาก เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล จะมีการปลูกมะพร้าว ซึ่งเป็นบริเวณที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง แต่การเพาะปลูกส่วนใหญ่ไม่ได้มีการปรับปรุง มีการเพาะปลูกกันตามธรรมชาติ ส่วนพื้นที่กลุ่ม 5 และ 6 เป็นบริเวณพื้นที่ราบลุ่มการใช้ที่ดินในอดีตจะใช้ในการทำนาข้าว เป็นส่วนใหญ่ มีการใช้สารเคมีต่าง ๆ เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง จึงทำให้มีการสะสมของสารเคมีเป็นเวลานาน โดยไม่ได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ จึงทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปัจจุบันมีปัญหาในระดับปานกลาง เนื่องจากได้มีการส่งเสริมการทำไร่นาสวนผสมเข้าช่วยแก้ไขปัญหาลงไปบ้าง ส่วนพื้นที่กลุ่ม 4 ไม่มีปัญหานี้เนื่องจากเป็นพื้นที่ชุมชนเมือง

1.1.3 ปัญหาการกัดเซาะพังทลายของดิน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่เป็นแนวเขตชายฝั่งทะเล เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า พื้นที่ในกลุ่ม 1 และ 2 มีปัญหารุนแรงมาก เนื่องจากพื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่รुक้ำพื้นที่ชายฝั่งเพื่อการทำนาเกลือ คือมีการก่อสร้างแนวทอระบายน้ำเสียตามแนวชายฝั่ง และตามแนวพื้นที่ป่าชายเลน ทั้ง ๆ ที่พื้นที่เหล่านี้สามารถป้องกันการกัดเซาะพังทลายของดินตามธรรมชาติ แต่เมื่อมีการรुक้ำพื้นที่ดังกล่าว ก็ก่อให้เกิดการพังทลายของดินเพิ่มขึ้นไปอีก สำหรับพื้นที่กลุ่ม 3, 4 และ 5 มีปัญหารุนแรงน้อย เพราะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มจะมีการพังทลายของดินเป็นส่วนน้อยบริเวณสองฝั่งแม่น้ำปากพนังที่มีการทำนาเกลือ และตามลำคลองต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความตื้นเขินตามมา ส่วนพื้นที่กลุ่ม 6 ไม่มีปัญหาด้านนี้เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ตอนใน และเขตชุมชนเมือง

1.2 ด้านทรัพยากรน้ำ

1.2.1 ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหานี้จัดได้ว่าเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงมากสำหรับในพื้นที่อำเภอปากพนัง เพราะจากลักษณะภูมิประเทศของอำเภอปากพนังที่เป็นพื้นที่ปลายน้ำ และมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ทำให้ในช่วงฤดูแล้งมักจะมีการรุกตัวของน้ำเค็มอยู่เสมอ ประกอบกับไม่มีการชลประทานที่สามารถกักเก็บไว้ใช้ได้เพียงพอ ซึ่งก่อให้เกิดความแห้งแล้งตามธรรมชาติ แต่เมื่อมีการทำนาเกลือเกิดขึ้น ความต้องการใช้น้ำก็เพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาตามรายพื้นที่ศึกษาพบว่า ในพื้นที่กลุ่มที่ 1, 2, 3, 5 และ 6 มีปัญหารุนแรงมาก เนื่องจากพื้นที่ในกลุ่มนี้ เป็นพื้นที่ที่มีการทำนาเกลือเป็นบริเวณกว้างขวาง ทำให้ความต้องการใช้น้ำเค็มมากขึ้น และปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำลำคลอง จนไม่สามารถนำน้ำนั้นมาใช้ได้อีกต่อไป ส่วนพื้นที่กลุ่ม 4 เป็นพื้นที่เขตชุมชนเมือง ไม่มีพื้นที่เกษตรกรรม ไม่มีปัญหาในด้านนี้

1.2.2 ปัญหาน้ำเค็มรุก้ำพื้นที่ตอนใน ปัญหานี้เกิดขึ้นจากการขาดแคลนน้ำจืด ในการผลักดันน้ำเค็มออกสู่ทะเลได้ เมื่อพิจารณารายกลุ่มพื้นที่พบว่า พื้นที่กลุ่ม 1, 2 และ 3 มีปัญหารุนแรงมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่บริเวณปากแม่น้ำปากพนัง ติดกับทะเล เป็นพื้นที่ปลายน้ำ ทำให้น้ำเค็มรุกเข้ามาพื้นที่นี้อยู่เสมอ เนื่องจากน้ำทะเลจะขึ้นมาทางด้านในมาก แต่พอถึงช่วงน้ำลงไม่สามารถดันน้ำเค็มลงไปได้ เนื่องจากปริมาณน้ำจืดที่ดันน้ำเค็มมีน้อยกว่า จากการโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการและจัดลำดับความสำคัญการลงทุน เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในฤดูแล้ง น้ำเค็มในพื้นที่บริเวณแม่น้ำปากพนังมีค่าสูงสุด 24.1 ppt จะอยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนตุลาคม ส่วนพื้นที่กลุ่ม 4 และ 5 จะมีปัญหารุนแรงปานกลางเนื่องจากพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ตอนใน จะมีปัญหานี้ในช่วงฤดูแล้ง จึงทำให้น้ำวนเวียนอยู่เรื่อยไป จึงทำให้ประสบปัญหานี้มากในช่วงฤดูแล้ง น้ำเค็มจะรุกเข้าพื้นที่เกษตรกรรมตามคลองต่าง ๆ ที่ติดต่อกับทะเล ส่วนพื้นที่กลุ่ม 6 ไม่มีปัญหานี้เนื่องจากไม่มีพื้นที่ติดทะเล

1.2.3 ปัญหาน้ำในแม่น้ำ ลำคลองต่าง ๆ และบริเวณชายฝั่งมีคุณภาพเสื่อมโทรมลง จากการตรวจสอบคุณภาพน้ำของการศึกษา ผลกระทบของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่อที่ดินเกษตรและสภาพแวดล้อมชายฝั่ง (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) โดยศึกษาการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ.2537 พบว่า คุณสมบัติของน้ำไม่เหมาะต่อการบริโภค และการรดพืชผัก

เมื่อพิจารณาตามรายพื้นที่พบว่า พื้นที่กลุ่ม 1 และ 2 จะมีปัญหารุนแรงมาก เนื่องจากพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่มีการทำนาุ้งเป็นจำนวนมาก โดยไม่ได้ทำการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยน้ำทิ้งลงสู่แม่น้ำหรือทะเล สำหรับพื้นที่กลุ่ม 3, 5 และ 6 มีปัญหารุนแรงปานกลาง ส่วนพื้นที่กลุ่ม 6 นั้นจะได้รับความเสียหายจะเป็นในลักษณะของการปล่อยน้ำเสียของนาุ้ง เช่นเดียวกัน เช่น คลองสุขุม ส่วนพื้นที่กลุ่ม 4 จะมีปัญหาน้อยมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่เขตเมืองปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากบ้านเรือนที่ปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำปากพนัง ซึ่งไม่มีทอระบายน้ำที่ได้มาตรฐาน

1.2.4 ปัญหาน้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ ปัญหานี้มักเกิดจากในพื้นที่ใกล้ชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่น้ำทะเลมีโอกาสรุกเข้าพื้นที่ได้ง่าย เมื่อพิจารณาพื้นที่เป็นรายกลุ่มพบว่า พื้นที่กลุ่ม 1 และ 2 มีปัญหารุนแรงมาก เพราะมีพื้นที่ติดต่อชายฝั่งทะเล ทำให้น้ำทะเลสามารถซึมเข้าผ่านชั้นใต้ดิน ทำให้น้ำบาดาลในกลุ่มนี้มีรสกร่อยถึงเค็มจัด โดยเฉพาะบริเวณตำบลแหลมตะลุมพุก จากการขุดเจาะของสำนักงานพัฒนาชุมชนปากพนัง ปรากฏว่า ไม่สามารถนำน้ำเค็มมาใช้ได้ สำหรับพื้นที่กลุ่ม 3 และ 5 จะมีปัญหารุนแรงปานกลาง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ติดชายฝั่งทะเลเช่นเดียวกัน ทำให้น้ำทะเลสามารถซึมผ่านมายังแหล่งน้ำใต้ดิน แต่จะมีน้อยกว่าพื้นที่กลุ่ม 1 และ 2 สำหรับพื้นที่กลุ่ม 6 มีปัญหารุนแรงน้อย ส่วนพื้นที่กลุ่ม 4 ไม่มีปัญหานี้

2. ด้านนิเวศวิทยา สำหรับปัญหาด้านนิเวศวิทยาประกอบด้วยทรัพยากรป่าชายเลนสามารถแบ่งได้เป็น

2.1 ปัญหาการสูญเสียพื้นที่ป่าชายเลน ปัญหานี้เกิดขึ้นเนื่องจากการขยายพื้นที่เพื่อการทำนาุ้ง นอกจากพื้นที่กลุ่ม 1 แล้วไม่มีพื้นที่กลุ่มใดประสบปัญหานี้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ป่าชายเลนสำหรับพื้นที่กลุ่ม 1 นั้น มีปัญหารุนแรงมาก เพราะป่าชายเลนได้สูญเสียไปประมาณ 47,329 ไร่ จากพื้นที่ 91,000 ไร่ (ในช่วงปีพ.ศ.2517 - 2538)

2.2 ปัญหาที่อยู่อาศัย และแหล่งเพาะพันธุ์น้ำถูกทำลาย ปัญหานี้เกิดขึ้นเนื่องจากระบบนิเวศของพื้นที่ถูกทำลายไป ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ป่าชายเลน หาดเลน และแนวปะการัง ทำให้สภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งเสื่อมโทรมลง มีผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่ง พื้นที่ที่ประสบ

ปัญหารุนแรงได้แก่ พื้นที่กลุ่ม 1 และ 2 โดยเฉพาะพื้นที่กลุ่ม 1 นั้นเป็นพื้นที่ที่ถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก และพื้นที่กลุ่ม 2 เป็นแนวเขตชายฝั่งทะเลประกอบด้วยแนวปะการังต้องถูกทำลายไปไม่เหลืออยู่อีกเลย ส่วนพื้นที่กลุ่ม 3, 4, 5 และ 6 ไม่มีปัญหา

3. ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ โดยแบ่งเป็นสาขาการใช้ที่ดิน และโครงสร้างพื้นฐาน ดังมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านการใช้ที่ดิน

3.1.1 ปัญหาการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่เกษตรกรรมของอำเภอปากพนังเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการขยายตัวของพื้นที่นาุ้ง โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล เมื่อพิจารณาพื้นที่พบว่า พื้นที่กลุ่ม 1, 2 และ 3 มีปัญหารุนแรงมาก เนื่องจากพื้นที่กลุ่มนี้ เป็นพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ทำให้พื้นที่นั้นเป็นที่ต้องการของการทำธุรกิจนาุ้งเป็นจำนวนมาก ทำให้พื้นที่เกษตรกรรม โดยเฉพาะพื้นที่นาุ้งมีจำนวนลดลง โดยไม่มีพื้นที่เกษตรกรรมเหลืออยู่อีกเลย สำหรับพื้นที่กลุ่ม 5 และ 6 มีปัญหารุนแรงปานกลาง เนื่องจากพื้นที่กลุ่ม 5 นี้การขยายตัวการทำนาุ้งยังมีน้อยกว่าพื้นที่กลุ่ม 1, 2 และ 3 พื้นที่กลุ่ม 5 จะมีการกระจายตัวของนาุ้งสองฝั่งริมแม่น้ำปากพนัง การสูญเสียพื้นที่เกษตรไปเนื่องจากการขาดการบำรุงดิน ส่วนพื้นที่กลุ่ม 4 ไม่มีปัญหานี้เนื่องจากเป็นพื้นที่เขตชุมชนเมือง

3.1.2 ปัญหาความขัดแย้งการใช้ที่ดิน ปัญหานี้เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพที่ใช้ทรัพยากรต่างกัน ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นในอำเภอนี้จะเป็นการขัดแย้งระหว่างผู้ทำนาุ้งและนาุ้ง

เมื่อพิจารณาเป็นรายพื้นที่พบว่า พื้นที่กลุ่ม 1, 2, 3 และ 5 จะมีปัญหารุนแรงมาก เนื่องจากพื้นที่กลุ่มนี้ในอดีตเคยเป็นพื้นที่นาุ้งมาก่อน แต่เมื่อธุรกิจนาุ้งเฟื่องฟูขึ้นทำให้เกษตรกรที่เคยทำนาุ้งก็หันมาทำนาุ้งแทน เนื่องจากได้ค่าตอบแทนมากกว่า แต่การทำนาุ้งต้องการน้ำเค็ม ในขณะที่นาุ้งหรือพื้นที่เกษตรอื่น ๆ ต้องการน้ำจืด จึงก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ที่ดินขึ้น ซึ่งพื้นที่สองกลุ่มนี้มีการทำนาุ้งกันเป็นจำนวนมาก ส่วนพื้นที่กลุ่ม 6 มีปัญหารุนแรงน้อย เนื่องจากในกลุ่มนี้มีพื้นที่นาุ้งบ้างแต่น้อยกว่าพื้นที่กลุ่มอื่น ๆ สำหรับพื้นที่กลุ่ม 4 ไม่มีปัญหานี้เนื่องจากเป็นพื้นที่เขตเมืองความขัดแย้งในการใช้พื้นที่จึงไม่มี

3.1.3 ปัญหาการรुक้ำพื้นที่สาธารณะ จากการสำรวจพื้นที่ศึกษาพบว่าปัญหานี้ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นบริเวณพื้นที่ ติดกับชายฝั่งทะเล และริมแม่น้ำ ถ้าหากพิจารณาตามกลุ่มพื้นที่พบว่า พื้นที่กลุ่ม 1 และ 2 มีปัญหารุนแรงมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่แนวชายฝั่ง พื้นที่เหล่านี้ประกอบด้วย แนวชายหาด ป่าชายเลน แต่ในพื้นที่ที่ติดกันมีการใช้พื้นที่เพื่อการทำนาุ้ง จึงทำให้มีการก่อสร้างท่อระบายน้ำที่รुक้ำในพื้นที่เหล่านั้น นำมาซึ่งปัญหาการทำลายระบบนิเวศนืไป พื้นที่กลุ่ม 3, 4, และ 5 มีปัญหา

รุนแรงน้อย เนื่องจากพื้นที่กลุ่มเป็นพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำปากพนัง การรुक้ำส่วนใหญ่เกิดจากการก่อสร้างบ้านเรือนรुक้ำแม่น้ำปากพนัง ส่วนพื้นที่กลุ่ม 6 ไม่มีปัญหาเนื่องจากเป็นพื้นที่ตอนใน

3.1.4 ปัญหาพื้นที่ที่ร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ จากการสำรวจพื้นที่ศึกษาพบว่าพื้นที่ที่ร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่แนวชายฝั่งทะเล ซึ่งพื้นที่เคยเป็นพื้นที่นาทุ่งมาก่อน โดยในปีพ.ศ.2538 พื้นที่ที่ร้างทั้งหมดประมาณ 60 ไร่ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จากการทำนาทุ่งทั้งหมด หรือประมาณ 7,516.6 ไร่ เมื่อพิจารณารายพื้นที่พบว่า พื้นที่กลุ่ม 1 มีปัญหารุนแรงมากที่สุด เนื่องจากเดิมพื้นที่กลุ่มนี้มีการทำนาทุ่งเป็นพื้นที่บริเวณกว้างขวาง แต่เมื่อทุ่งประสบปัญหาก็มีการเลิกกิจการไป จนกระทั่งเป็นพื้นที่ที่ร้างเกิดขึ้น บริเวณแนวชายฝั่งด้านตะวันออก สำหรับพื้นที่ 2, 3, และ 5 มีปัญหารุนแรงปานกลาง จากการสัมภาษณ์เกษตรกรในกลุ่มนี้สาเหตุของพื้นที่ที่ร้างส่วนใหญ่ เพื่อรอที่จะทำกิจการต่อไป เมื่อแหล่งน้ำตื้น จึงทำให้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางพื้นที่กลุ่ม 6 มีปัญหารุนแรงน้อย สำหรับพื้นที่กลุ่ม 4 เป็นพื้นที่เขตเมืองจึงไม่มีปัญหานี้

3.2 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

3.2.1 ความไม่สะดวกในการคมนาคม เนื่องจากพื้นที่โดยทั่วไปของพื้นที่อำเภอปากพนังเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ดินเลน มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ประกอบกับมีแม่น้ำปากพนังไหลผ่านกลางชุมชน ทำให้มีการตั้งถิ่นฐานที่กระจัดกระจาย มีผลต่อการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมซึ่งกระทำได้ยาก และมีการลงทุนสูง

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพื้นที่พบว่า พื้นที่กลุ่ม 1 เป็นพื้นที่ที่มีปัญหารุนแรงมาก เนื่องจากเส้นทางคมนาคมบางเส้นทางใช้ไม่ได้ในฤดูฝน ประกอบกับพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ป่าชายเลน ทำให้เสี่ยงในการทำลายพื้นที่ พื้นที่กลุ่ม 2 มีปัญหารุนแรงปานกลาง ส่วนพื้นที่กลุ่ม 3, 5 และ 6 มีปัญหารุนแรงน้อย เนื่องจากเส้นทางคมนาคมส่วนใหญ่ในการติดต่อระหว่างตำบลยังเป็นถนนลูกรัง ไม่สามารถใช้งานได้

3.2.2 ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ปัญหานี้เกิดขึ้นทุกพื้นที่ของอำเภอ เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า พื้นที่กลุ่ม 1, 2, 3 และ 5 มีปัญหารุนแรงมากที่สุด เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ติดชายฝั่งทะเล ทำให้น้ำเค็มท่วมถึงอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าจะมีการขุดเจาะน้ำบาดาลมาใช้ แต่น้ำมีคุณภาพต่ำ ไม่มีความเหมาะสมที่จะนำมาทำน้ำประปาเพื่อบริการแก่ประชาชนได้ โดยเฉพาะพื้นที่กลุ่ม 1 ส่วนพื้นที่กลุ่ม 6 มีปัญหารุนแรงปานกลาง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่จะขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง โดยเฉพาะน้ำในคลองสุขุมมีลักษณะดินเลนไม่สามารถนำมาเป็นน้ำประปาได้ ส่วนพื้นที่กลุ่ม 4 จะมีปัญหารุนแรงน้อย ส่วนใหญ่จะมีปัญหาในช่วงฤดูแล้ง ไม่มีน้ำแหล่งน้ำดิบในการผลิตน้ำประปา

3.2.3 ปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า ปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้าของอำเภอส่วนใหญ่จะเป็นปัญหามากกับพื้นที่บริเวณชายฝั่ง คือ พื้นที่กลุ่ม 1, 2 จะมีปัญหารุนแรงมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่

ทางตอนบนของอำเภอไม่สะดวกในการคมนาคม ส่วนพื้นที่กลุ่ม 3, 5 และ 6 มีปัญหารุนแรงน้อย ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการไม่มีไฟฟ้าใช้ในพื้นที่สาธารณะมากกว่า สำหรับพื้นที่กลุ่ม 4 ไม่มีปัญหานี้เนื่องจากเป็นพื้นที่ชุมชนเมือง

4. ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

4.1 ผลผลิตทางการเกษตรลดลง ปัญหานี้เป็น ปัญหาที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเชื่อมโยงมาถึงความเสื่อมเสียของสภาพแวดล้อม เช่น ดิน น้ำ จากลักษณะนี้ จึงส่งผลให้เกิดปัญหาทางการเกษตร ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรต้องลดลง เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่าพื้นที่กลุ่ม 1, 2 และ 3 มีปัญหารุนแรงมาก เนื่องจากพื้นที่นี้ไม่มีพื้นที่เกษตรกรรมเหลืออยู่อีกเลย พื้นที่กลุ่ม 5 และ 6 มีปัญหารุนแรงปานกลาง เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้ขาดการบำรุงดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนพื้นที่ 4 ไม่มีปัญหา

4.2 ปัญหาเอกสารสิทธิ์ ปัญหานี้ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ป่าไม้ หรือพื้นที่ภูเขา เป็นต้น ส่วนพื้นที่อำเภอปากแพทางตอนบนของพื้นที่เป็นพื้นที่ป่าชายเลน ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับเอกสารสิทธิ์ เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายพื้นที่พบว่า พื้นที่กลุ่ม 1 และ 2 มีปัญหารุนแรงมาก เนื่องจากพื้นที่กลุ่ม 1 เป็นพื้นที่ป่าชายเลน และพื้นที่กลุ่ม 2 เป็นพื้นที่แนวชายฝั่ง เป็นพื้นที่ที่ไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ แต่ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นได้อาศัยมาเป็นเวลายาวนาน ไม่สามารถที่จะไล่ไปในพื้นที่อื่นได้ ส่วนพื้นที่กลุ่ม 3 มีปัญหารุนแรงปานกลาง เนื่องจากพื้นที่เป็นแนวต่อเขตพื้นที่ป่าชายเลน สำหรับพื้นที่กลุ่ม 5 และ 6 มีปัญหารุนแรงน้อย เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ของเกษตรกรเอง ส่วนพื้นที่กลุ่ม 4 ไม่มีปัญหา

4.3 ปัญหาสิทธิในที่ดิน ปัญหานี้เกิดขึ้นจากการที่พื้นที่นาทุ่งเข้ามาแทนที่ ทำให้เกษตรกรบางรายขายพื้นที่ให้กับนายทุน หรือให้เช่าพื้นที่ จนกระทั่งทำให้เกษตรกรบางรายไม่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตัวเอง เนื่องจากพื้นที่ได้เกิดปัญหาเมื่อหมดสัญญาเช่าแล้ว ทั้งนี้เพราะนายทุนเหล่านั้นไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคต เพราะคิดว่าไม่ใช่พื้นที่ของตนเอง เพียงเพื่อหวังประโยชน์ส่วนตน

เมื่อพิจารณาเป็นรายพื้นที่พบว่า พื้นที่กลุ่ม 5 มีปัญหารุนแรงมากที่สุด จากการสอบถามในพื้นที่กลุ่มนี้ เนื่องจากพื้นที่กลุ่มนี้เกษตรกรส่วนใหญ่จะขายพื้นที่ให้กับนายทุนหรือห้ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ คน มาก ส่วนพื้นที่กลุ่ม 2, 3 และ 6 มีปัญหารุนแรงปานกลาง สำหรับพื้นที่กลุ่ม 1 มีปัญหารุนแรงน้อย เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ไม่มีสิทธิในการเป็นเจ้าของที่ดิน ส่วนพื้นที่กลุ่ม 4 ไม่มีปัญหา

4.4 ขาดการส่งเสริม ด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวของอำเภอปากพนังส่วนใหญ่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แต่ไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมากนัก โดยเฉพาะพื้นที่กลุ่ม 1 สามารถเป็นแหล่งเที่ยวตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง คือบริเวณแหลมตะลุมพุก นอกจากนี้ บริเวณพื้นที่แนวชายฝั่ง ก็สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ แต่ไม่ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวมากนัก แต่ในอนาคตแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอปากพนังจะมีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่กลุ่ม 5 ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการพระราชดำริ ๔ ประกอบด้วยพิพิธภัณฑสถาน และพระตำหนัก ๔

จากลักษณะ ปัญหาต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปปัญหาแต่ละกลุ่มพื้นที่ได้ดังนี้ (แผนภูมิที่ 5.1 - 5.6)

1. กลุ่มพื้นที่ 1 พื้นที่ปากอ่าวปากพนัง ประสบปัญหาทางด้านกายภาพมากที่สุด เมื่อพิจารณาถึงระดับปัญหาพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจะเป็นปัญหารุนแรงมาก ทุกปัญหา ยกเว้นปัญหาสิทธิในที่ดิน มีปัญหาน้อย และปัญหาขาดการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ที่มีปัญหารุนแรงปานกลาง

2. กลุ่มพื้นที่ 2 พื้นที่ชายฝั่งทะเล ลักษณะของปัญหาส่วนใหญ่จะมีลักษณะที่คล้ายกับพื้นที่กลุ่มที่ 1 แต่มีความรุนแรงน้อยกว่า

- ปัญหารุนแรงมาก ได้แก่ ปัญหาทรัพยากรน้ำและทรัพยากรดินทุกปัญหา และมีปัญหาที่อยู่อาศัยและแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำถูกทำลาย ปัญหาสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม ปัญหาความขัดแย้งการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัญหาการรुक้ำพื้นที่สาธารณะ ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรลดลง ปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า และปัญหาเอกสารสิทธิ์

- ปัญหารุนแรงปานกลาง ได้แก่ ปัญหาพื้นที่ที่ร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ ปัญหาความไม่สะดวกในการคมนาคม ปัญหาสิทธิในที่ดิน และปัญหาขาดการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว

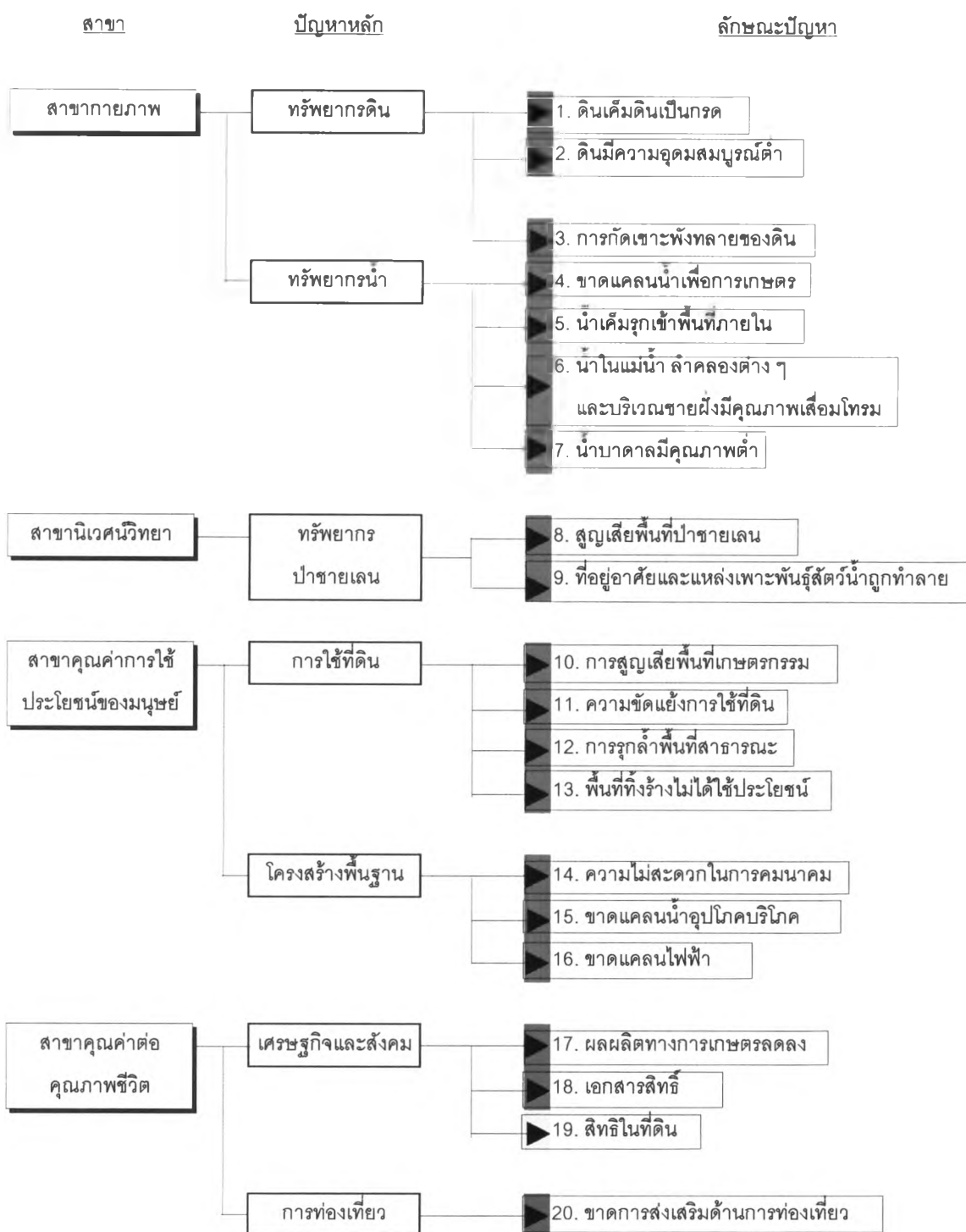
- ไม่มีปัญหา ได้แก่ ปัญหาการสูญเสียพื้นที่ป่าชายเลน

3. กลุ่มพื้นที่ 3 พื้นที่บริเวณปากแม่น้ำปากพนัง ปัญหาที่รุนแรงส่วนใหญ่เป็นด้านกายภาพ

- ปัญหารุนแรงมาก ได้แก่ ปัญหาดินเค็ม ดินเป็นกรด ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร น้ำเค็มรุกค้ำพื้นที่ตอนใน ปัญหาสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม ปัญหาความขัดแย้งการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ปัญหาผลผลิตทางการเกษตร

- ปัญหารุนแรงปานกลาง ได้แก่ น้ำในแม่น้ำ ลำคลองต่าง ๆ และบริเวณชายฝั่งมีคุณภาพเสื่อมโทรมลง น้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ ปัญหาพื้นที่ที่ร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ ปัญหาเอกสารสิทธิ์ ปัญหาสิทธิในที่ดิน

แผนภูมิที่ 5.1 สรุประดับความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง (กลุ่มที่ 1)

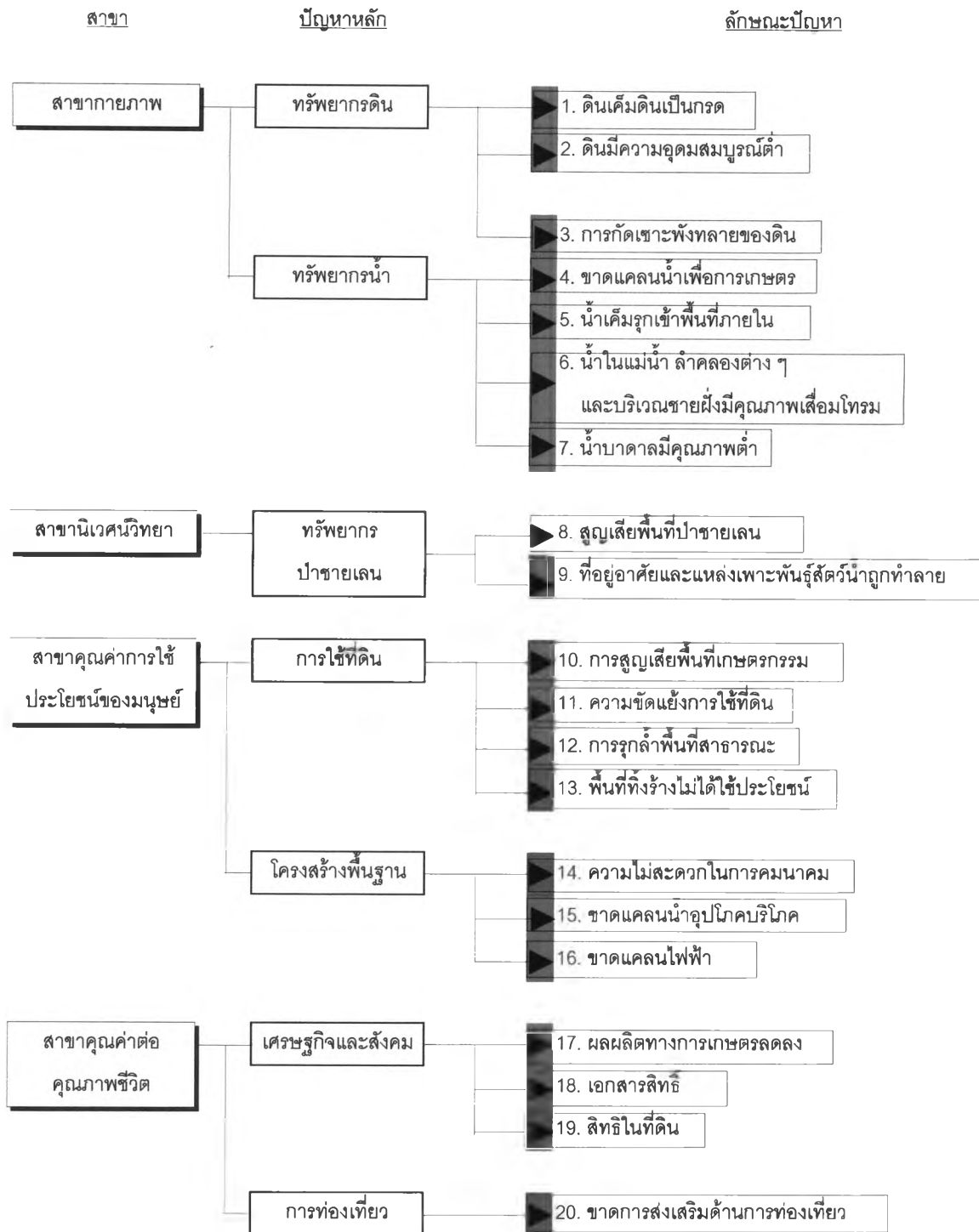

หมายเหตุ : ปัญหารุนแรงมาก ปัญหารุนแรงปานกลาง
 ปัญหารุนแรงน้อย ไม่มีปัญหา

ที่มา : จากการวิเคราะห์

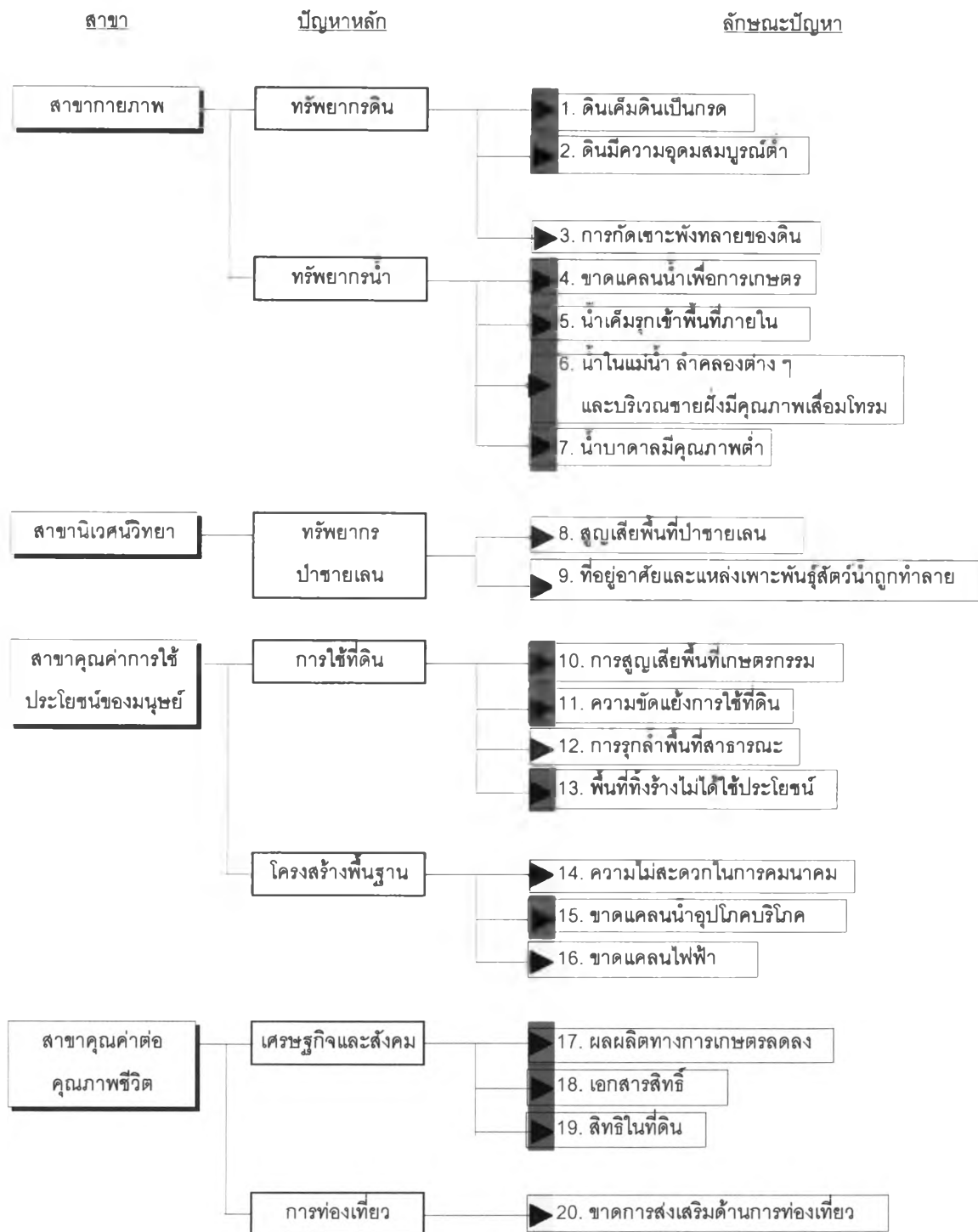
แผนภูมิที่ 5.2 สรุประดับความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอบางพลี (กลุ่มที่ 2)

หมายเหตุ : ปัญหารุนแรงมาก ปัญหารุนแรงปานกลาง
 ปัญหารุนแรงน้อย ไม่มีปัญหา

ที่มา : จากการวิเคราะห์

แผนภูมิที่ 5.3 สรุประดับความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอบางพลี (กลุ่มที่ 3)

หมายเหตุ : ปัญหารุนแรงมาก ปัญหารุนแรงปานกลาง
 ปัญหารุนแรงน้อย ไม่มีปัญหา

ที่มา : จากการวิเคราะห์

- ปัญหารุนแรงน้อย ได้แก่ ปัญหาการรुक้ำพื้นที่สาธารณะ ปัญหาความสะอาดในการคมนาคม ปัญหาขาดแคลนไฟฟ้า ปัญหาขาดการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว

- ไม่มีปัญหา ได้แก่ ปัญหาการ กัดเซาะพังทลายของดิน ปัญหาการสูญเสียพื้นที่ป่าชายเลน ปัญหาที่อยู่อาศัยและแหล่งพันธุ์สัตว์น้ำถูกทำลาย

4. กลุ่มพื้นที่ 4 พื้นที่เขตชุมชนเมือง ปัญหาในกลุ่มนี้มีค่อนข้างน้อย ไม่มีปัญหาที่รุนแรงในเขตนี้ โดยปัญหาที่รุนแรงปานกลาง ได้แก่ ปัญหาน้ำเค็มรุก้ำพื้นที่ตอนใน ปัญหาน้ำประปามีคุณภาพต่ำ ปัญหารุนแรงน้อยได้แก่ น้ำในแม่น้ำ ลำคลองต่าง ๆ และบริเวณชายฝั่งมีคุณภาพเสื่อมโทรมลง ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภค ปัญหาขาดการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ก็ไม่มีปัญหา

5. กลุ่มพื้นที่ 5 พื้นที่ราบสองฝั่งริมแม่น้ำปากพืง ลักษณะของปัญหาส่วนใหญ่จะมีความรุนแรงในระดับปานกลาง

- ปัญหารุนแรงมาก ได้แก่ ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ปัญหาความขัดแย้งการใช้ที่ดิน ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาสิทธิในที่ดินทำกิน

- ปัญหารุนแรงปานกลาง ได้แก่ ปัญหาดินเค็มดินเป็นกรด ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปัญหาน้ำเค็มรุก้ำพื้นที่ตอนใน ปัญหาน้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ ปัญหาการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม ปัญหาพื้นที่ที่ร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ ผลผลิตทางการเกษตรลดลง

- ปัญหารุนแรงน้อย ได้แก่ ปัญหาการรुक้ำพื้นที่สาธารณะ ปัญหาความไม่สะอาดในการคมนาคม ปัญหาขาดแคลนไฟฟ้า ปัญหาเอกสารสิทธิ์ นอกจากนี้ก็ไม่มีปัญหา

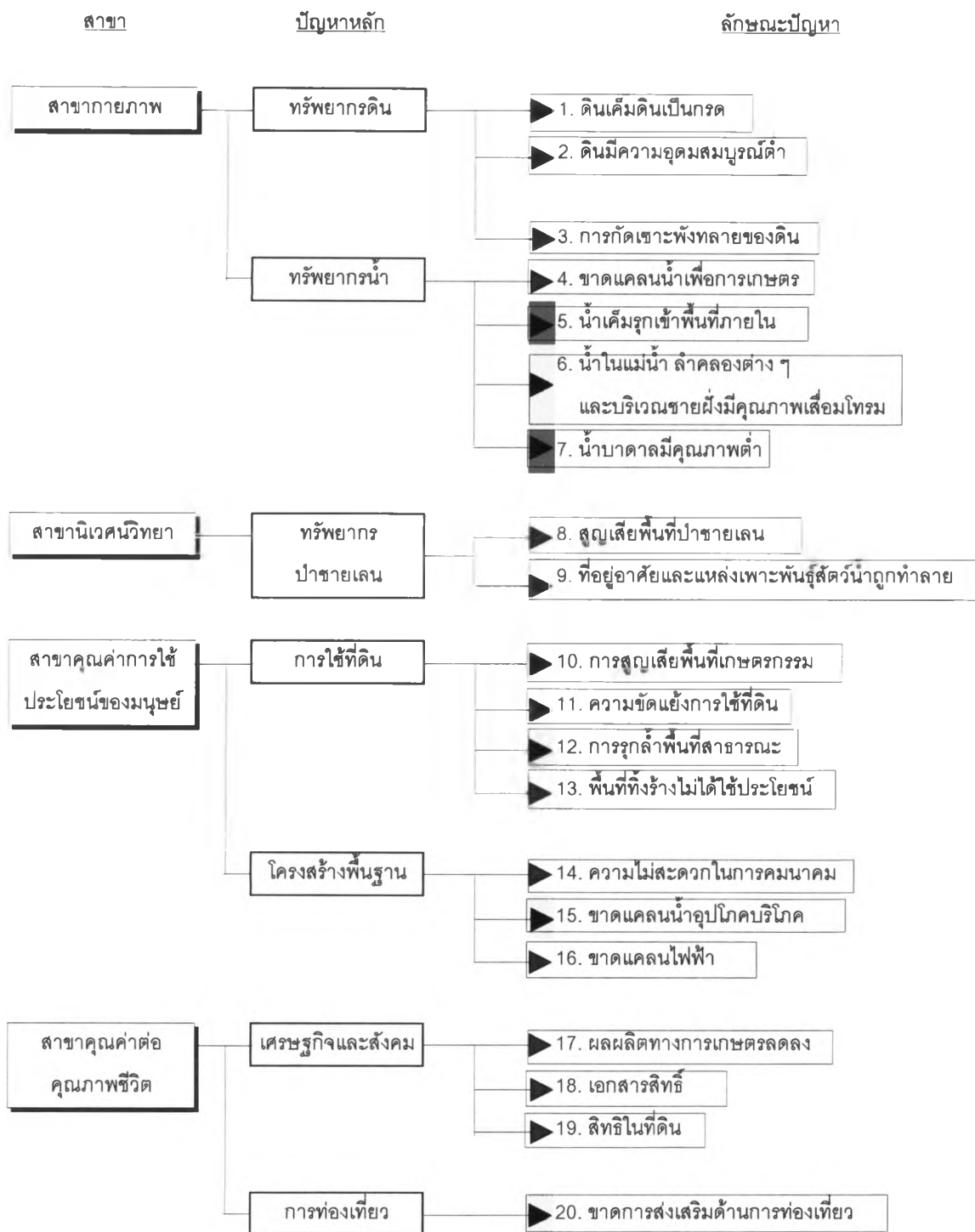
6. กลุ่มพื้นที่ 6 ลักษณะปัญหาส่วนใหญ่มีปัญหาเล็กน้อย

- ปัญหารุนแรงมาก ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

- ปัญหารุนแรงปานกลาง ได้แก่ ปัญหาดินเค็มดินเป็นกรด ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปัญหาน้ำในแม่น้ำ คลองต่าง ๆ และบริเวณชายฝั่งมีคุณภาพเสื่อมโทรมลง ปัญหาการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภค และปัญหาผลผลิตทางการเกษตรลดลง

- ปัญหารุนแรงน้อย ได้แก่ ปัญหาการกัดเซาะพังทลายของดิน ปัญหาน้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ ปัญหาความขัดแย้งในการใช้ที่ดิน ปัญหาพื้นที่ที่ร้าง ปัญหาความไม่สะอาดในการคมนาคม ปัญหาขาดแคลนไฟฟ้า ปัญหาเอกสารสิทธิ์ และปัญหาขาดการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว

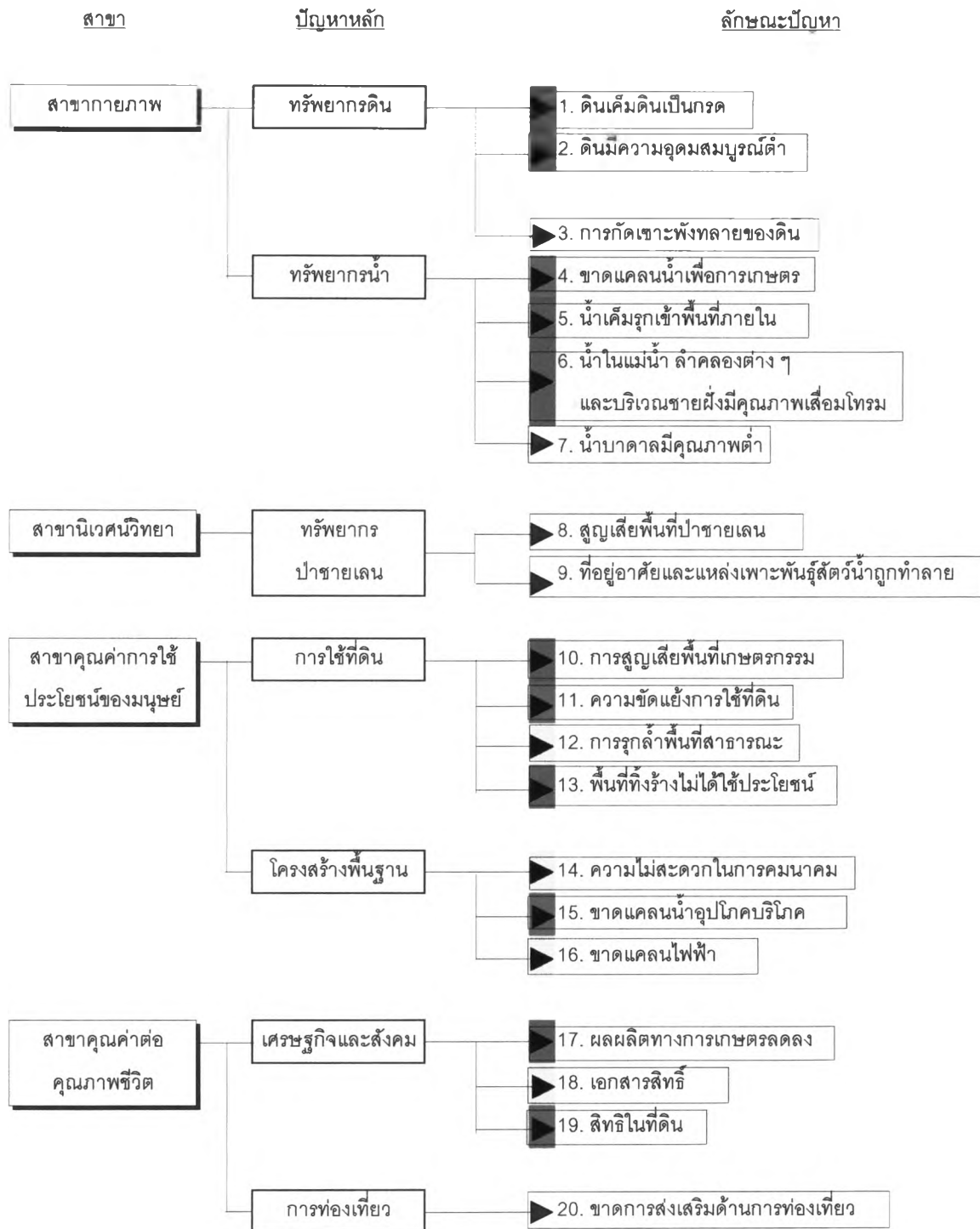
แผนภูมิที่ 5.4 สรุประดับความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอบางพลี (กลุ่มที่ 4)

หมายเหตุ : ปัญหารุนแรงมาก ปัญหารุนแรงปานกลาง
 ปัญหารุนแรงน้อย ไม่มีปัญหา

ที่มา : จากการวิเคราะห์

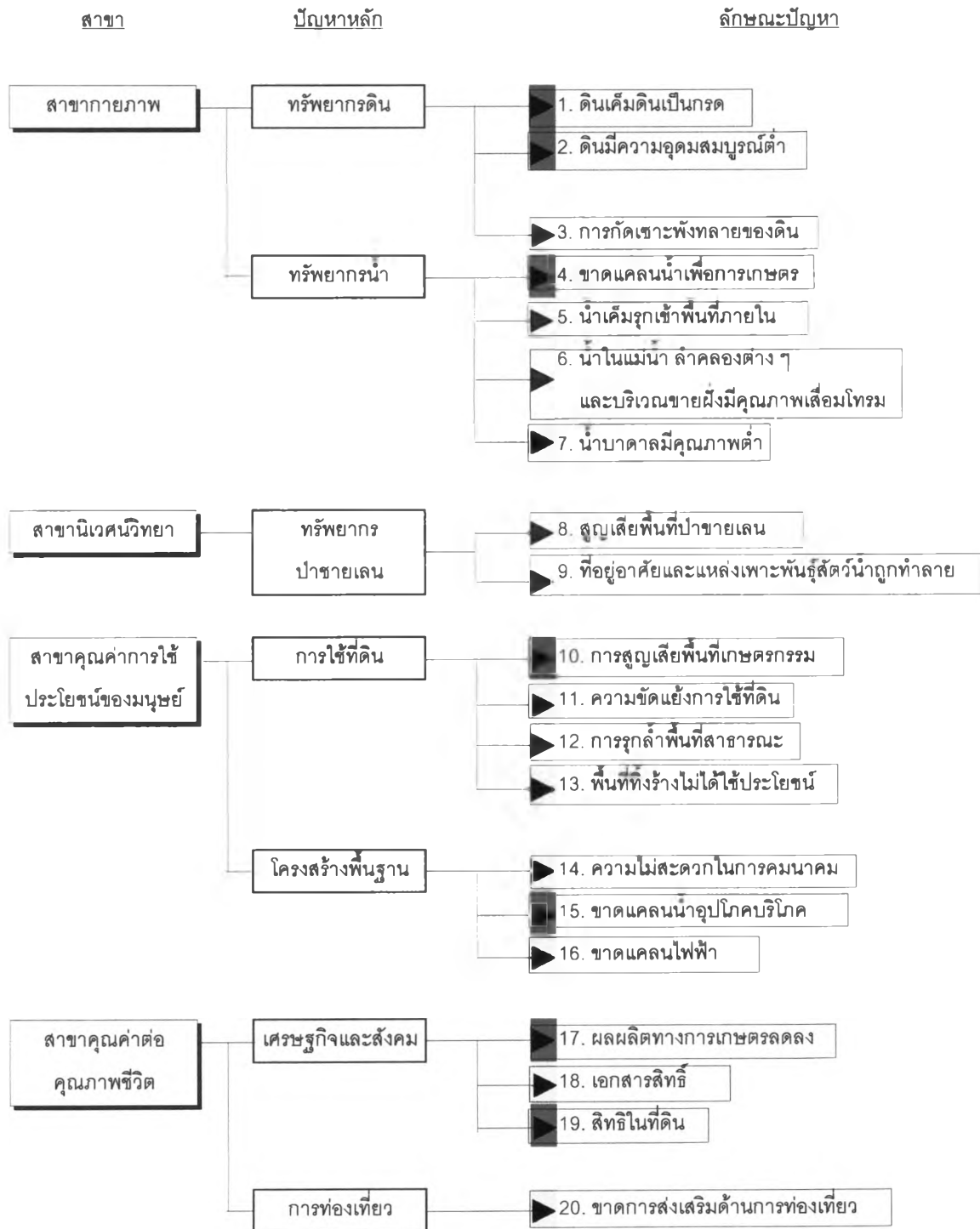
แผนภูมิที่ 5.5 สรุประดับความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง (กลุ่มที่ 5)

หมายเหตุ : ปัญหารุนแรงมาก ปัญหารุนแรงปานกลาง
 ปัญหารุนแรงน้อย ไม่มีปัญหา

ที่มา : จากการวิเคราะห์

แผนภูมิที่ 5.6 สรุประดับความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอกาบัง (กลุ่มที่ 6)

หมายเหตุ : ปัญหารุนแรงมาก ปัญหารุนแรงปานกลาง
 ปัญหารุนแรงน้อย ไม่มีปัญหา

ที่มา : จากการวิเคราะห์

- ไม่มีปัญหา ได้แก่ ปัญหาการสูญเสียพื้นที่ป่าชายเลน ปัญหาที่อยู่อาศัยและแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำถูกทำลาย ปัญหาน้ำเค็มรุกกล้าพื้นที่ตอนใน ปัญหาการรุกกล้าพื้นที่สาธารณะ

การวิเคราะห์ข้อจำกัดและศักยภาพการพัฒนาพื้นที่

ในการวิเคราะห์ข้อจำกัดและศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่นี้ โดยเน้นปัจจัยทางด้านกายภาพและสภาพทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก

1. หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการหา ข้อจำกัดและศักยภาพของพื้นที่

สำหรับเทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ คือ การนำแผนที่ของข้อมูลหรือปัจจัยต่าง ๆ มาซ้อนทับกัน (Overlay) หลาย ๆ ชั้น

1.1 การหาพื้นที่ที่มีข้อจำกัดการพัฒนา

ข้อจำกัดในการพัฒนาครั้งนี้หมายถึง ปัจจัยทางด้านกายภาพซึ่งเป็นกรอบในการเสนอแนวทางในการพัฒนา หรือเป็นสิ่งที่ต้องยอมรับและต้องคำนึงถึงในการพัฒนา แต่มีปัจจัยบางอย่างที่เห็นว่าเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาอาจเป็นศักยภาพได้ด้วย เช่น แม่น้ำ ภูมิประเทศที่สวยงาม ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการพัฒนา แต่ขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสหรือศักยภาพในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น ถ้ามีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ซึ่งมีข้อจำกัดอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ ได้แก่ กายภาพ คุณภาพทางนิเวศวิทยา คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์และคุณภาพชีวิต ในรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตามธรรมชาติ จนมีผลกระทบต่อเนื่องต่าง ๆ อาจตามมากก็ได้

1.2 ศักยภาพของพื้นที่

เป็นการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีความสามารถในการรองรับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพของดิน ทำให้ได้ประโยชน์ที่มีประสิทธิภาพ และผลตอบแทนสูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

2. การกำหนดปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณา

ในการพิจารณาศักยภาพ และข้อจำกัดของพื้นที่ มีข้อจำกัดและปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการหาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์โดยแต่ละปัจจัย ดังเสนอในตาราง 5.3

ตารางที่ 5.3 ปัจจัยสำคัญในการพิจารณาศักยภาพและข้อจำกัดของการพัฒนา

ข้อมูล / ปัจจัย	รายละเอียด
<u>ทรัพยากรดิน</u> 1. สมรรถนะดิน 2. ข้อจำกัดของดิน	- สมรรถนะดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช - พื้นที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืช - พื้นที่ดินที่ไม่ค่อยเหมาะสมกับการปลูกพืช (ดินเปรี้ยว ดินเค็มเป็นกรด) - พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกพืช
<u>ทรัพยากรน้ำ</u> แหล่งน้ำผิวดิน	- ลำน้ำมีน้ำตลอดปี - ลำน้ำมีน้ำไม่ตลอดปี
<u>ทรัพยากรป่าชายเลน</u> พื้นที่ป่าชายเลนตามมติ ครม.	- เขตป่าอนุรักษ์ - ป่าเขตเศรษฐกิจ ก - ป่าเขตเศรษฐกิจ ข
<u>ทรัพยากรชายฝั่ง</u>	- พื้นที่ที่เหมาะสมเลี้ยงสัตว์น้ำ (นากุ้ง) - พื้นที่ชายหาด - แนวปะการัง
แผนงานและโครงการที่เกี่ยวข้อง	- แผนพัฒนาแหล่งน้ำ - แผนพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม - แผนก่อสร้างท่าเรือ
<u>โครงข่ายคมนาคมขนส่ง</u>	- ถนนสายหลัก / สายรอง - ท่าเทียบเรือ สะพานปลา

2.1 ระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

2.1.1 ทรัพยากรดิน

- สมรรถนะดิน เขตของสมรรถนะดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชชนิดต่าง ๆ เช่น นาข้าว ไม้ยืนต้น ไม้ผล เป็นต้น

- ข้อจำกัดของดิน แสดงถึง ข้อจำกัดของดินที่ได้จากการประเมินคุณภาพของดิน สำหรับพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืช เนื่องจากมีน้ำท่วมอยู่เสมอเป็นระยะเวลานาน พื้นที่ที่ไม่ค่อยเหมาะในการปลูกพืช (ดินเค็ม ดินเป็นกรด) และ พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกพืช

2.1.2 ทรัพยากรน้ำ

- แหล่งน้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำ ลำคลองที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ลำน้ำที่มีน้ำตลอดปีและลำน้ำที่ไม่มีน้ำตลอดปี เช่น คลองสุขุม คลองท่าพญา และคลองหน้าโกฏี

2.1.3 ทรัพยากรป่าชายเลน

- การใช้ประโยชน์ พื้นที่ป่าชายเลนประกอบด้วย พื้นที่ที่เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหรือเขตอนุรักษ์ได้แก่ เขตเศรษฐกิจ ก และเขตเศรษฐกิจ ข

2.1.4 พื้นที่ชายฝั่งทะเล

- พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หมายถึง พื้นที่น้ำกึ่งในปัจจุบัน
- พื้นที่ชายหาด หมายถึง พื้นที่ตามแนวชายฝั่งที่เป็นหาดทราย
- แนวปะการัง เป็นบริเวณที่มีแนวปะการังชายฝั่ง

2.1.5 การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน

- พื้นที่เกษตรปลูกไม้ผล นาข้าว ไม้ยืนต้น ไร่นาสวนผสม เป็นต้น
- พื้นที่แหล่งชุมชนและอุตสาหกรรม

2.2 สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น

2.2.1 โครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

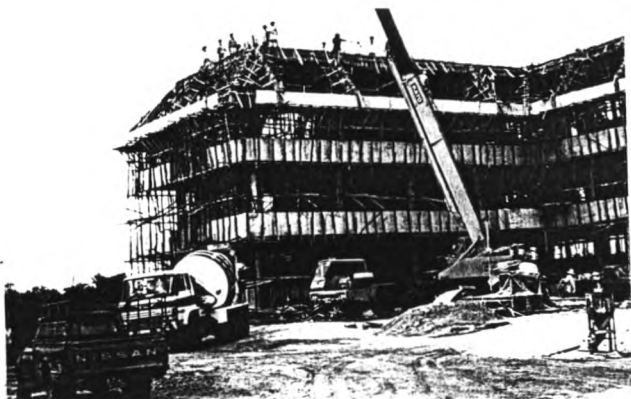
สำหรับโครงการพัฒนาของรัฐที่จะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาความเจริญและกำหนดความเป็นไปได้ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่นั้น ๆ ในส่วนของอำเภopak พังนั้นมีโครงการพัฒนาของรัฐที่เกิดขึ้นได้แก่ รูปที่ 5.1

- โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อป้องกันน้ำเค็มไม่ให้ไหลเข้าแม่น้ำปากพนังและเก็บน้ำจืดไว้ใช้เพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภคได้ตลอดปี ซึ่งจะมีผลต่อพื้นที่ชายฝั่งทะเลปากพนังสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมาได้ในระดับที่ดีขึ้น โดยที่ตั้งโครงการอยู่ห่างจากปากแม่น้ำปากพนังเข้ามาประมาณ 4 กิโลเมตรที่ตำบลหูล่อง

รูปที่ 5.1

โครงการพัฒนา
พื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการศูนย์ฝึกวิชาชีพ
อุตสาหกรรมและการต่อเรือ
นครศรีธรรมราช

- โครงการไร่นาสวนผสม เป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากความห่วงใยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต่อพลกนิกรพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ถึง 9.1 ล้านไร่ในพื้นที่ 8 อำเภอ โดยอำเภอปากพนังอยู่ในพื้นที่โครงการนี้ด้วย ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกของแม่น้ำปากพนังทุกตำบล จะเป็นผลดีในการส่งเสริมการเกษตรสามารถทำกิจกรรมได้ตลอดปีทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น

- โครงการศูนย์ฝึกวิชาชีพ อุตสาหกรรมและการต่อเรือนครศรีธรรมราช (โครงการจัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือนครศรีธรรมราช) เพื่อเป็นการส่งเสริมทางการศึกษาแก่ประชากร ในพื้นที่อำเภอปากพนังเองและพื้นที่ใกล้เคียง โดยมีพื้นที่โครงการที่ตำบลปากพนังฝั่งตะวันตก

2.2.2 นโยบายการพัฒนาของรัฐ

จากนโยบายการพัฒนาของรัฐในระดับชาติ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540 - 2544) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาฉบับปัจจุบัน ได้กำหนดการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ เพิ่มสมรรถนะการขนส่งทางทะเลของประเทศไทย โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ มีระบบการขนส่งเชื่อมโยงทะเลอันดามันกับอ่าวไทย ถึงแม้ว่า อำเภอปากพนังจะไม่ได้อยู่ในแผนพัฒนาเมืองหลัก แต่ก็ยังเป็นอำเภอที่มีพื้นที่ชายฝั่งทะเลได้อิทธิพลจากการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ใกล้เคียง เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น ดังนั้นจากนโยบายของรัฐที่สอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่อำเภอปากพนัง ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 แผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ และแผนพัฒนาอำเภอ ดังตาราง 5.4 - 5.5

นอกจากนี้ ยังมีนโยบายการพัฒนาของรัฐ ที่เกี่ยวข้องเป็นนโยบายการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรดิน และการใช้ที่ดิน ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรชายฝั่งทะเล โดยนโยบายดังกล่าวจะมีผลต่อการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาพื้นที่ศึกษาได้อีกด้วย (ตารางที่ 5.6)

3 พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการพัฒนา

จากการนำข้อมูลแผนที่ต่าง ๆ มาซ้อนทับกัน พื้นที่ที่ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินพบว่า ข้อจำกัดของพื้นที่อำเภอปากพนัง ได้แก่ การกำหนดเขตพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตป่าชายเลน เป็นเขตอนุรักษ์ เขตเศรษฐกิจ ก และเขตเศรษฐกิจ ข และอนุรักษ์พื้นที่ที่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อการคงไว้ซึ่งระบบนิเวศวิทยาที่สมดุล และยั่งยืน ตลอดจนข้อจำกัดเกี่ยวกับสมรรถนะของดิน เพื่อการใช้ประโยชน์ในการเกษตร ได้แก่ พื้นที่ดินที่ไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช เนื่องจากการมีน้ำท่วมถึง โดยเฉพาะบริเวณตอนบนของพื้นที่ ดังแผนที่ 5.9

ตารางที่ 5.4 สรุปประเด็นนโยบายของแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ

แผนพัฒนาฉบับที่ 8 (2540 - 2544)	แผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้
<p><u>ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูบูรณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u></p> <ol style="list-style-type: none"> จัดการฟื้นฟูทรัพยากรดินที่ผ่านการใช้ประโยชน์และขาดการดูแลรักษา <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - ส่งเสริมการระบายน้ำระบบเกษตรทางเลือกในรูปแบบต่าง ๆ ในเขตในปฏิรูปที่ดิน พื้นที่นาทุ่งรัง ลดปริมาณมลพิษและการแพร่กระจายมลพิษในสภาพแวดล้อม สนับสนุนให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย และกำจัดของเสียรวม ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการบำบัดของเสีย และเทคโนโลยีสีเขียวในขบวนการผลิตที่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด <p><u>ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u></p> <ol style="list-style-type: none"> บริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ <ul style="list-style-type: none"> - การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อสนองความต้องการของประชาชน - การดูแลคุณภาพน้ำและมลพิษทางน้ำและการระบายน้ำ 	<p><u>นโยบายหลัก</u></p> <ol style="list-style-type: none"> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลัก นิคมอุตสาหกรรม ท่าเรือ และเขตชุมชนเพื่อสนับสนุนการลงทุนด้านอุตสาหกรรม ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ประสานความร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่ในการพัฒนาแหล่งน้ำ วางระบบทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการพัฒนาและฟื้นฟูบูรณะแหล่งท่องเที่ยว <p><u>ยุทธศาสตร์การพัฒนา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> การจัดการสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเลเพื่ออนุรักษ์ และบริหารการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน <p><u>แนวทางการพัฒนา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้มีระบบบำบัดน้ำเสียอุตสาหกรรมและชุมชนที่เป็นระบบกลาง โดยให้มีระบบตกตะกอน และบ่อดังไขมันไม่ให้แพร่กระจายลงสู่ทะเลในบริเวณเขตชุมชนชายฝั่งทะเลต่าง ๆ

แผนพัฒนาฉบับที่ 8 (2540 - 2544)	แนวทางการพัฒนาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ได้
<p>ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)</p> <p>2. ให้มีการประสานนโยบายและการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำและกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ นอกเขตป่าอนุรักษ์ให้ชัดเจนเหมาะสมกับสภาพทรัพยากรดิน ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> - วางแนวเขตนิเวศน์ท้องถิ่น - ปรับระบบการจัดการด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม <p>3. การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียว</p> <p>4. รักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม</p> <p>5. สนับสนุนให้มีการจัดการทรัพยากรแร่ที่ครบวงจร</p> <p>6. สนับสนุนให้มีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอันเกิดจากธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น จัดทำแผนที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ เพิ่มการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>7. เสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานของภาครัฐ</p> <p>8. เพิ่มบทบาทความร่วมมือ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ</p>	<p>แนวทางการพัฒนา (ต่อ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้มีการจัดทำผังกำหนดแผนการใช้ที่ดิน กำหนดเขตป่าชายเลน อนุรักษ์เขตชุมชน เขตอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับระบบนิเวศน์วิทยาชายฝั่งทะเล - อนุรักษ์ป่าชายเลน และแผนการจัดการทรัพยากรของกลุ่มน้ำให้เป็นระบบพร้อมทั้งให้มีการฟื้นฟูทรัพยากรประมง - ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco - Tourism) บริเวณแหล่งท่องเที่ยว

ที่มา : 1) สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 2) สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 5.5 แผนพัฒนาอำเภอปากพนัง 5 ปี (พ.ศ. 2540 - 2544)

นโยบายกำหนดแนวทางการพัฒนา	
<p>1. <u>ด้านคุณภาพชีวิต</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในชนบท โดยการยกระดับความเป็นอยู่ของคนให้มากขึ้น - เพิ่มประสิทธิภาพการแก้ปัญหาทางด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชน รวมทั้งการพัฒนาสุขภาพสิ่งแวดล้อมให้ครบวงจร - ยกย่องคุณภาพการให้บริการ และการใช้ประโยชน์จากการบริการขั้นพื้นฐานที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด <p>2. <u>การขยายโอกาสทางการผลิต การตลาด และการจ้างงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจชนบท ทั้งในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตร - ส่งเสริมให้ตลาดเพื่อรองรับผลผลิตในชนบท - สนับสนุนองค์กรเอกชนและธุรกิจเอกชน <p>3. <u>การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ (ป่าชายเลน) - การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติแหล่งน้ำ 	<p>3. <u>การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่ดิน - การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและศิลปกรรม <p>4. <u>การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้การศึกษาและฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของประชาชน - การส่งเสริมสุขภาพ - การพัฒนาจริยธรรมและวัฒนธรรมในชนบท - การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชน - การพัฒนากำลังคนด้านอาชีพ บริหารการจัดการ - สนับสนุนการมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชน <p>5. <u>ด้านโครงสร้างพื้นฐาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ก่อสร้างและปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเพิ่มมากขึ้น - ก่อสร้างและปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร อุปโภค บริโภค ให้เพียงพอ - ขยายเขตไฟฟ้าให้ครบทุกหมู่บ้าน - ก่อสร้างและปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้าน - ก่อสร้างและปรับปรุงระบบระบายน้ำเสียในเขตเทศบาล

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอปากพนัง

ตารางที่ 5.6 สรุปนโยบายทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540 - 2559

ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

1. ดินและการใช้ที่ดิน
 - ป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมและการสูญเสียทรัพยากรดินและฟื้นฟูคุณภาพของดิน
 - เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับสมรรถนะที่ดิน
2. การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร
 - อนุรักษ์และคุ้มครองพื้นที่ที่เหมาะสมไว้เพื่อการเกษตรกรรม
 - ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ที่ดินในพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การใช้ที่ดินเพื่อการพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรม
 - การใช้ที่ดินเพื่อการพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรม ทั้งระดับภาค ระดับอนุภาค และระดับจังหวัด ต้องสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงเขตอนุรักษ์ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
 - เร่งรัดพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญและพัฒนาเขตเศรษฐกิจใหม่ ตามศักยภาพและโอกาสที่มีอยู่ของภาค โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
 - พัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญและสร้างเมืองใหม่สมบูรณ์แบบ เพื่อชะลอการเติบโตของเมืองใหญ่และรองรับกระบวนการความเป็นเมืองที่เหมาะสม รวมทั้งรักษาสมดุลความเจริญเติบโตระหว่างเมืองและชนบท
4. การใช้ที่ดินพื้นที่เฉพาะที่มีลักษณะเด่นทางนิเวศวิทยาและธรณีวิทยา
 - อนุรักษ์พื้นที่ที่มีลักษณะเด่นทางนิเวศวิทยาและธรณีวิทยาให้อยู่ในภาวะสมดุลทางธรรมชาติ
 - การใช้ที่ดินในบริเวณพื้นที่เฉพาะที่มีลักษณะเด่นทางนิเวศวิทยาและธรณีวิทยา ต้องดำเนินการบนพื้นฐานความสมดุลทางธรรมชาติ

ทรัพยากรป่าไม้

1. การจัดการทรัพยากรป่าไม้
 - เพิ่มพื้นที่ป่าเป็นร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งประเทศ โดยเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของพื้นที่ประเทศ และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจร้อยละ 20 ของพื้นที่ประเทศ
 - การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าต้องเป็นไปตามวิถีทางในเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
 - ป้องกันรักษาป่าธรรมชาติที่เหลือไม่ให้อุทกภัยทำลาย
 - ลดความขัดแย้งการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้และทรัพยากรอื่น ๆ ในพื้นที่
2. การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศป่าไม้
 - ป้องกัน สงวนรักษา และอนุรักษ์ไว้ซึ่งพันธุ์พืช สัตว์ป่า สัตว์น้ำ ตลอดจนสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในพื้นที่ป่า

ตารางที่ 5.6 (ต่อ)

ทรัพยากรน้ำ	ทรัพยากรชายฝั่งทะเล
<ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำทั้งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดินอย่างเป็นระบบลุ่มน้ำ โดยคำนึงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม- ปรับปรุงระบบการบริหารและการจัดการทรัพยากรน้ำในแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน ให้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ- ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ ให้แหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดินอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด	<ol style="list-style-type: none">1. การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล<ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลต้องมีผลกระทบต่อทรัพยากรชายฝั่งทะเลให้น้อยที่สุด- การใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลต้องคำนึงถึงหลักการอนุรักษ์และศักยภาพการผลิตของทรัพยากรชายฝั่งทะเล- กำหนดเขตการใช้ที่ดินชายฝั่งทะเลและที่ได้น้ำทะเล พร้อมทั้งกำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์ การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินชายฝั่งทะเลและที่ได้น้ำทะเล เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและลดความขัดแย้งในการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่2. การสงวนรักษาและฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งทะเล<ul style="list-style-type: none">- สงวนและรักษาระบบนิเวศชายฝั่งทะเลให้เหมาะสมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและจัดการป่าชายเลนให้เป็นระบบต่อเนื่อง- เร่งรัดฟื้นฟูป่าชายเลนที่เสื่อมสภาพและเสริมสร้างพื้นที่ป่าชายเลนขึ้นใหม่- อนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลและเกาะ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนถาวร

ที่มา : 1) นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540 - 2559

2) สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

4. พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา

การศึกษาศักยภาพของ พื้นที่เพื่อการพัฒนาเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติ รวมทั้งสามารถทำให้เห็นภาพของการพื้นที่ได้ชัดเจนขึ้น หรือบริเวณใดที่สมควรเก็บไว้เป็นแนวกันชนเพื่อป้องกันผลกระทบจากความขัดแย้งของการใช้ที่ดินต่างประเภทกัน และบริเวณใดเห็นสมควรเก็บไว้ไม่ให้มีการเข้าไปรบกวนและปล่อยให้ไปตามธรรมชาติ เพื่อความสมดุลย์ตามธรรมชาติของระบบนิเวศน์ชายฝั่งทะเลต่อไป

สำหรับการศึกษาศักยภาพของพื้นที่อำเภอปากพนัง จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นสามารถสรุปได้ดังนี้ (แผนที่ 5.10)

4.1 พื้นที่บริเวณที่มีความเหมาะสมในการกสิกรรม

บริเวณที่มีความเหมาะสมสำหรับใช้ปลูกไม้ผล พืชผัก และนาข้าวจะเป็นพื้นที่บริเวณทางด้านตอนในฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปากพนัง พื้นที่นี้อยู่ในพื้นที่เขตชลประทาน โดยมีคลองธรรมชาติและคลองขุดที่มีกระจายอยู่ทั่วบริเวณ ลักษณะของดินเป็นดินเหนียวตะกอนจากน้ำทะเลสามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ดี สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกพืช และมีการส่งเสริมระบบไร่ นา สวนผสม ได้แก่ ตำบลชะเมา ตำบลเกาะทวด ตำบลป่าระกำ ตำบลบางตะพง ตำบลบางศาลา ตำบลหูล่อง ตำบลบ้านใหม่ ตำบลคลองกระบือ และพื้นที่ตอนล่างของตำบลปากพนังฝั่งตะวันตก ตำบลคลองน้อย

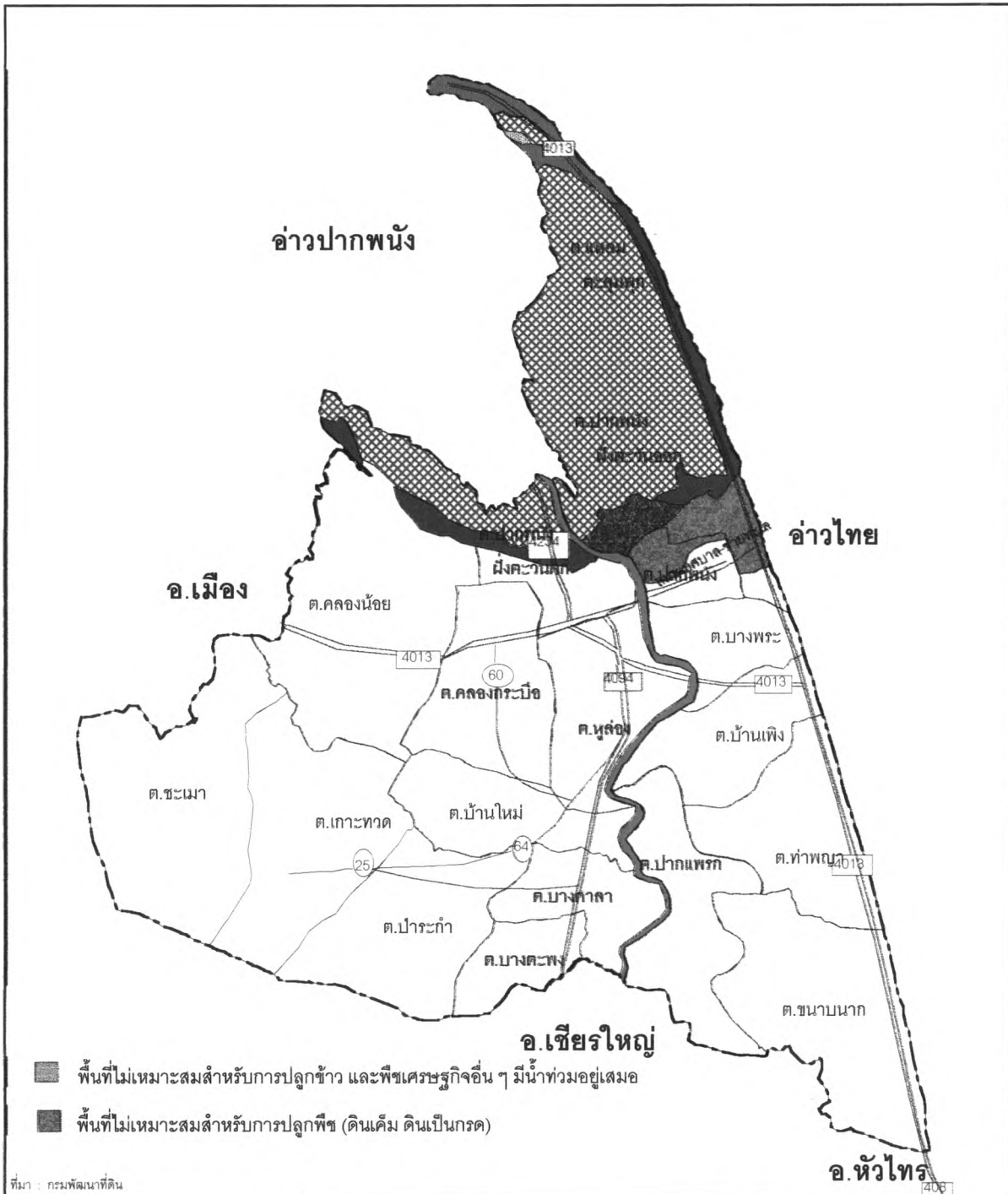
4.2 พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำประมง

4.2.1 บริเวณที่มีความเหมาะสมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อย พื้นที่บริเวณนี้เป็นที่ลุ่มชายฝั่งทะเล น้ำทะเลเข้าถึงตลอดปี คุณสมบัติของดินมีความเหมาะสม ดินมีลักษณะเป็นดินทรายชายทะเล ได้แก่ พื้นที่บริเวณตำบลขนานบาก ตำบลท่าพญา ตำบลบ้านเพิง ตำบลบาพระ

4.2.2 บริเวณที่มีความเหมาะสมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ซึ่งได้แก่ การเลี้ยงปลาน้ำจืด พื้นที่นี้เป็นที่ลุ่มอยู่ในเขตชลประทานที่ถูกเก็บไว้เป็นเขตน้ำจืด มีน้ำจากคลองชลประทานและคลองธรรมชาติเข้าถึงทุกบริเวณ ได้แก่ พื้นที่ปากพนังฝั่งตะวันออก ได้แก่ บริเวณตำบลปากแพรก ตำบลบ้านเพิง ตำบลบางพระ

4.3 พื้นที่บริเวณที่มีความเหมาะสมคงไว้เป็นป่าธรรมชาติ

พื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนังมีความเหมาะสมกับการขึ้นของพรรณไม้ป่าชายเลน แต่การเพาะเลี้ยงกุ้งและกิจกรรมการพัฒนาอื่น ๆ เป็นสาเหตุที่ทำให้พื้นที่ป่าชายเลนลดลง

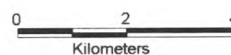
แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนที่ 5.9 ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สัญลักษณ์

- พื้นที่อนุรักษ์
- ▨ เขตเศรษฐกิจ ก
- เขตเศรษฐกิจ ข

มาตราส่วน

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อย่างรวดเร็ว ปัจจุบันมีพื้นที่เหลือเพียง 43,671 ไร่ (พ.ศ.2538) ซึ่งต่อไปในอนาคตหากไม่มีการจัดการที่เหมาะสม พื้นที่บริเวณนี้จะต้องประสบกับปัญหารุนแรง ที่มีผลมาจากสภาพแวดล้อมถูกทำลาย จึงสมควรกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมไว้เป็นป่าชายเลนธรรมชาติ เพื่อรักษาสมดุลย์ทางระบบนิเวศน์ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณตอนบนของอำเภอในเขตตำบลแหลมตะลุมพุก เป็นพื้นที่เขตป่าอนุรักษ์ ตำบลปากพ่องิ้วตวันออก ตำบลฝั่งตวันตก และตำบลคลองน้อย

สำหรับพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการพัฒนาชุมชน และพื้นที่พื้นที่บริเวณที่มีความเหมาะสมในการกำหนดเป็นเขตอุตสาหกรรม จะอยู่ในพื้นที่ชุมชนเมือง ในปัจจุบันและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

แนวโน้มการพัฒนา

จากโครงการและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่อำเภอปากพ่องิ้วไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้กำหนดนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเน้นการบูรณะปรับปรุงและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อไม่ให้เกิดการเสื่อมโทรมอีก เพราะว่าถือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลัก เช่น การวางแผนนโยบายและแผนจัดการทรัพยากรแหล่งน้ำ การจัดการทรัพยากรที่ดินในด้านการถือครองที่ดินทำกิน เป็นต้น นอกจากนี้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการโครงการศึกษา เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการและจัดลำดับความสำคัญของการลงทุน เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยได้กำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อำเภอปากพ่องิ้ว ได้แก่ นโยบายทรัพยากรดินและน้ำ ทรัพยากรป่าชายเลน และทรัพยากรชายฝั่งทะเล

สำหรับอำเภอปากพ่องิ้วเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ จึงทำให้เป็นพื้นที่หนึ่งในการกำหนดบทบาทการพัฒนาเพื่อการรักษาระบบนิเวศน์ให้สมดุล ดังนั้นแนวโน้มการพัฒนาพื้นที่จะเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในด้านการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการประมง ดังนั้น แนวทางการพัฒนาพื้นที่จำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้ที่ดิน เพื่อการเกษตรเป็นหลัก เนื่องจากการพัฒนาทั้งการเกษตรอุตสาหกรรมและการขยายตัวของเมืองที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาดังกล่าว ประกอบกับสภาพพื้นที่อำเภอปากพ่องิ้วที่เอื้ออำนวยและมีศักยภาพในทางการพัฒนาการเกษตรเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับเกษตรเป็นหลัก ดังนั้นการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและการประมงมีแนวโน้มมีการพัฒนามากขึ้นเนื่องจากมีปัจจัยคือใกล้แหล่งวัตถุดิบ การคมนาคมที่สะดวก (ท่าเทียบเรือ)

สรุปได้ว่า แนวโน้มการพัฒนาในอนาคตบริเวณพื้นที่อำเภอปากพนังจะมีบทบาทสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและประมง และการท่องเที่ยวเนื่องจากพื้นที่อำเภอปากพนังมีศักยภาพเหมาะสมที่จะรองรับการพัฒนาดังกล่าวรวมทั้งได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการพระราชดำริ เป็นต้น ตลอดจนมีแผนการจัดการปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันแก้ไขและควบคุมการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาที่เกิดขึ้นให้ได้ประโยชน์สูงสุดก่อให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด

สรุปประเด็นหลักของการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง

จากการศึกษาประเด็นหลักที่ใช้ในการพิจารณาวางแผนแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น พอจะสรุปประเด็นหลักที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. ปัญหาของพื้นที่ชายฝั่งทะเล

ปัญหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยมีปัญหาหลักที่สำคัญของพื้นที่ คือ ปัญหาทรัพยากรน้ำ อันได้แก่ ปัญหาน้ำในแม่น้ำคลองต่าง ๆ เสื่อมโทรมลงส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ เช่น ทรัพยากรป่าชายเลน ทรัพยากรหาดเลน ปะการัง จนไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นด้านการเกษตรการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยเฉพาะการทำนาเกลือ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำกันมากบริเวณชายฝั่งและได้รับผลกระทบมากที่สุดจนทำให้เกิดปัญหา ความขัดแย้ง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และพื้นที่ทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ เนื่องจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค ประกอบกับมีน้ำเค็มรุกล้ำพื้นที่ตอนในช่วงฤดูแล้ง

2. โครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

โครงการพัฒนาที่จะมีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนังนั้น ควรจะเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อำเภอปากพนัง ทั้งนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นเกือบทั้งหมดมาจากความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ จึงทำให้โครงการเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น โครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง โครงการระบบไร่นาสวนผสม โครงการปลูกป่า เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้จะช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเล ได้มากขึ้น

3. ข้อจำกัดและศักยภาพในการพัฒนา

พื้นที่ที่เป็นข้อจำกัดของอำเภอปากพนัง จะเป็นข้อจำกัดทางด้านกายภาพของพื้นที่ และทางกฎหมายทางด้านตอนบนของอำเภอเป็นพื้นที่ที่ประกาศของกรมป่าไม้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า สำหรับศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ของอำเภอปากพนังนั้นมีแม่น้ำปากพนังไหลผ่านกลางชุมชนและทางด้านตะวันออกติดชายฝั่งทะเล ทำให้พื้นที่ทางตอนเหนือเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่ป่าธรรมชาติ บริเวณตอนล่างทางด้านตะวันออกของแม่น้ำปากพนังมีศักยภาพเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและพื้นที่ทางด้านตะวันตกของแม่น้ำปากพนังมีศักยภาพเหมาะแก่การเกษตรกรรมจำพวกไม้ผล ไม้ยืนต้น นาข้าว เป็นต้น ส่วนพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนาชุมชนและอุตสาหกรรมจะเป็นพื้นที่แหล่งชุมชนเดิม คือ สองฝั่งแม่น้ำปากพนัง